

URTX

J OGLARS I MÚSICS A TÀRREGA DEL SEGLE XIV A INICIS DEL XVIII

Ramon Miró i Baldrich

JOGLARS I MÚSICS

A TÀRREGA DEL SEGLE XIV

A INICIS DEL XVIII

**Ramon
Miró Baldrich**

Professor de
l'IEI lo Pla d'Urgell
de Bellpuig.

Preliminars

En la mateixa línia de treball que hem seguit per als predicadors de la Quaresma i els mestres, de gramàtica i de llegir i escriure, continuem ara l'estudi amb els joglars i músics, per acabar-lo en un proper treball, ja pràcticament conclòs a nivell de recerca, dels sonadors de l'orgue i/o els mestres de cant.¹

Com en els anteriors treballs, hem seguit serialment els llibres de comptabilitat del Consell, bàsicament llibres d'albarans (A) i després llibres de pòlisses (P); també algun llibre conservat de comptes del Consell (Co).

Hem trobat algunes dades en llibres de consells (C) i, en aquesta temàtica, almenys per a precisar verguers en llur funció de pregoners de la vila, ens ha estat útil seguir les ordinacions i crides del Consell (OC).

Les dades aconseguides es tornen força genèriques en el cas dels albarans de pagaments a joglars (veiem com en molts casos només consta aquesta referència genèrica, sense dir qui són), i, a partir del segle XVI, bona part dels ajuts només es paguen indirectament als joglars, puix que són ajuts als capitans de confraries, especialment de la confraria de Sant Esteve, dels fadrins, perquè paguin ells els joglars que lloguen per a les festes de Nadal i de Pasqua.

Entre els casos de referència genèrica i els de pagament indirecte,² ens queda la sensació que hi hagué prou desfilada de joglars i músics per la vila durant aquests segles, però, alhora, hem de lamentar que només en una petita part podem arribar a precisar-los.

Al següent apartat recollim les dades de manera resumida i amb la utilització de les abreviatures ja precisades damunt, per la referència a les fonts arxivístiques, totes elles

pertanyents a l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga (AHCT), en el Fons Municipal (FM).

Als apartats tercer, quart i cinquè analitzem els tipus de joglars i músics. Dediquem un altre apartat a considerar les festes en què el Consell paga la música o ajuda a pagar-la i acabem amb l'apreciació d'aquells casos en què tenim la certesa que la música acompanyava alguna representació teatral.

Concloem amb dos annexos, el primer on recollim el llistat alfabètic dels joglars i músics que hem pogut trobar; precisem si eren personal al servei del Consell, és a dir, verguers (V), si són anomenats joglars (J), ministrers (M) o músics (Mu), i els instruments musicals que toquen (inicial en minúscula);³ després, entre parèntesi, donem els anys en què n'hem recollit dades. I el segon, que és un annex documental en què transcrivim els documents que ens han semblat més interessants.

Les dades

1341 (2 novembre) el Consell determina fer fer gramalles a Bort. Ferrer (?) i a Caselers, joglars, i que facin honor a la fira i als propis trompadors (C, 3v); (20 novembre) donar entre cavallers salvatges i enramar per a la fira, 60 sous, i pagar també a diversos joglars (C, 4r).

1342 (16 novembre) el Consell determina que siguin donats setanta-cinc sous a dos trompadors i un joglar de Cervera, i que als altres joglars i cavallers salvatges que hi han servit, que se'ls pagui a coneguda dels paers (C, 29r); (19 novembre) el Consell assigna les quantitats a pagar als joglars i als cavallers salvatges que han fet servei a la fira (C, 29v).

1343 (29 setembre) Antoni Fonoll, pregoner públic, fa una crida (C, 50v); (7 novembre) el Consell decideix que els paers paguin als jo-



Pere Garcia de Benavarri. Festí d'Herodes. Taula del retaule de l'església de Sant Joan Baptista, del Mercat o de Plaça, a Lleida. Vers 1475. Museu d'Art de Catalunya, nº 64060, Barcelona. (Reproducció de

glars que facin honor a la fira allò que sigui adequat, i també decideixen donar vuit alnes de drap a Antoni Fonoll, set a Ramon Ferrer i set a Caseles pel servei que fan a la fira i entre any (C, 56v).

1361 (25 abril) el Consell determina comprar tafetà reforçat per fer la senyera, el penó i els penons de les trompes (C, 5v); (20 novembre) el Consell determina que els trompadors i don Ermengou, saig de la vila, rebin cada un set alnes de drap per vestir (C, 17v); (29 novembre) el Consell determina que siguin donats als trompadors i al flauter de Tarragona, que han servit tota la fira, ultra dels vint sous que els paers ja els han donat per messió, set alnes de drap a cada un (C, 18r).⁴

1363 (10 desembre) a P. Çassala, trompador, i a don Corregger, missatgers de la paeria, nou alnes de roba a cada un pel servei fet a la fira (C, 54r).

1366 (31 octubre) el Consell determina que, puix que fa dos anys que no se'ls ha pagat vestits, siguin donades sis alnes de roba a cada un dels joglars, missatgers i a don P. Çabater (C, 113r).

1435 (18 abril) Joan Arces, corredor i pregoner públic de la vila, fa una crida a so de *tuba* o d'anafil, a la plaça del Blat i als altres llocs acostumats (OC, 18v).

1436 (9 abril) Joan Arces, corredor i pregoner públic de la vila, fa una crida a so de *tuba* o d'anafil, a la plaça del Blat i als altres llocs acostumats (OC, 18v).

1437 (1 abril) Joan Arces, corredor i pregoner públic de la vila, fa una crida a so de *tuba* o d'anafil, a la plaça del Blat i als altres llocs acostumats (OC, 18v).

1438 (5 juny) Joan Arces, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 19v).

1439 (6 abril) Joan Arces, corredor i pregoner públic, fa una crida a so de *tuba* o anafil, a la plaça del Blat i als altres llocs acostumats (OC, 18v).

1444 (17 abril) Joan Lorenç, trompeta de la vila, féu la crida de l'aigua de rec (C, 107r).

1446 (3 febrer) Bernat Bonanat, missatger jurat de la paeria i trompeta de la vila, fa una crida (OC, 23r).

1451 (21 octubre) Bartomeu Puigsabro, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 24r).

1453 (12 gener) Bartomeu de Puigsabro, trompeta i missatger de la paeria de la vila (C, 78r);

(12 gener) Francesc Santapau, trompador i teixidor, viu al quarter de Santa Maria (C, 79r).

1456 (1 març) la universitat condueix Bernat Bonanat, de Tàrraga, per servir els mostassafs i per sonar la trompeta, amb el sou anyal de 6 lliures (Co, 380r).

1457 Bernat Bonanat, ajudant de Joan Ferrer, missatger, i per sonar la trompeta, salari anyal de 7 lliures (Cl, 36v); (6 novembre) Bernat Bonanat, pregoner públic de la vila, trompador, i sonador de flabiol i tamor, fa una crida (OC, 27v); (desembre) la universitat conduí en Dalmau, trompeta, per servir la casa de la paeria i per sonar la trompeta, pel sou anyal de 12 lliures (Co, 381r).

1458 (27 gener) Bernat Bonanat, corredor públic de la vila de Tàrraga, fa una crida (OC, 26r); (4 maig) Dalmau Claramunt, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 26r).

1459 (albarà de molts) 24 sous als joglars que sonaren per Corpus, més 2 sous per tres lliures de bou que els donaren (Co, 92v);⁵ (8 novembre) Dalmau Claramunt, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 27v).

1460 (13 març) Dalmau Claramunt, pregoner públic, fa una crida (OC, 30v); (albarà de molts) 6 sous 6 diners a Dalmau Claramunt, perquè tocà la trompeta a l'entrada de la reina dona Joana (Co, 292r);⁶ (31 juliol) condueixen en Noguers per missatger de la paeria, per sonar la trompeta i per fer les crides, per 12 lliures anyals, igual que rebia Dalmau Claramunt (Co, 381r); (7 agost) Joan Nogués, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 27r).

1461 (19 abril) Joan Nogués, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la seva trompeta (OC, 37v); (20 abril) Dalmau Claramunt, pregoner públic, fa una crida (OC, 47r); (8 juliol) referència a Santapau, trompador, en la plega de la quístia (Co, 307r).

1462 (31 gener) Joan Nogués, corredor públic, fa una crida (OC, 51r); (13 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la seva trompeta (OC, 37v).

1464 (13 desembre) Joan Ferrer, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 52v).

1465 (13 febrer) Joan Ferrer, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 53r).

1466 (12 maig) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 53v).

1467 (4 maig) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 55r).

1468 (10 novembre) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida a so d'anafil o trompeta (OC, 55r).

1470 (15 juny) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 56v).

1471 (6 juny) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 57r).

1472 (30 març) Pere Rovira, trompeta de la vila (C, 71r).

1475 (2 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la seva trompeta (OC, 37v).

1476 (28 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la seva trompeta (OC, 37v).

1477 (7 abril) Pere Rovira, trompeta de la vila (C, 9r); (18 desembre) Pere Rovira, pregoner de la vila, fa una crida (OC, 60r).

1478 (14 maig) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 60v).

1479 (13 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 37v); (12 juny) Antoni Santapau, de Tàrraga, que tocà el flabioli i la tamor, amb un altre que tocà la cornamusa, acompanyaren la processó de Corpus i després de dinar feren dues danses (A, 3r);⁷ (12 agost) Joan de Costafreda, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 61r).

1480 (7 gener) 11 sous als fadrins per ajudar a pagar els joglars de les festes de Nadal propassades (A, 13r); (1 abril) 20 sous a Antoni Santapau, perquè tocà la tamor i el flabioli, amb un altre que tocà la cornamusa, el jorn de Nostra Senyora d'agost de 1479 als corredors de cavall, i el diumenge després als corredors de peu (A, 22r); (3 abril) Pere Rovira, trompeta de la vila (C, 16v); (28 maig) Egidí Fiter, pregoner públic per absència de Pere Rovira, fa una crida (OC, 64v); (14 juny) dues lliures –pes– de bou als joglars, el dia de Corpus (A, 25r).

1481 (5 gener) 11 sous als capitans i jovent de Tàrraga per ajuda dels joglars de les festes de Nadal (A, 28r-v); (29 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida a so de trompeta (OC, 38r); (3 maig) a Antoni Santapau i un company seu, que tocaren cornamusa, flabioli i tamor a les festes de Pasqua, 11 sous (A, 33v);⁸ (18 juliol) a Antoni Santapau i a Vidal de Riudovelles 8 sous perquè han sonat cornamusa, tamor i flabioli acompanyant la processó de Corpus (A, 34r);⁹ (21 setembre) Pere Rovira, trompador públic, fa una crida (OC, 71v); (21 desembre) a Antoni Santapau i Vidal de Riudovelles 16 sous perquè tocaren als

corredors de cavall i als de peu, a Santa Maria d'agost (A, 54v i 55r).

1482 (17 gener) 11 sous d'ajut al capità de la confraria de Sant Esteve per als joglars de les festes de Nadal (A, 55r)¹⁰; (12 abril) als joglars Antoni Santapau i Vidal, que han tocat tamor, flabioli i cornamusa a les festes de Pasqua, 11 sous -a través de l'ajut als fadrins- (A, 60v); (25 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la seva trompeta (OC, 38r); (2 maig) als joglars que han sonat les trompes, cornamusa, tamor, flabioli i tabal al novell retorn de fira, 43 sous (A, 61v i 62r); (19 agost) a Antoni Santapau i a Vidal de Riudovelles 16 sous perquè han tocat la cornamusa, el flabioli i la tamor als corredors de cavall (A, 68v i 69r).

1483 (12 març) 11 sous als fadrins, en ajut dels joglars de Nadal (A, 76r)¹¹; (31 març) Pere Rovira, trompeta de la vila (C, 84v); (2 maig) als joglars que han sonat les trompes al novell retorn de fira, que és mudat el primer de maig, 16 sous (A, 107r);¹² (3 maig) als joglars que sonaren a la fira que fou el primer de maig, Santapau la cornamusa i un altre la tamor, 12 sous a cada un (A, 81r); (16 agost) a Antoni Santapau i a Antoni Vidal 30 sous per haver sonat a les festes de l'Àngel Custodi, de Corpus i de l'Assumpció de la Verge Maria d'agost (A, 82v);¹³ (20 desembre) lliures de carn de bou donades als joglars que tocaren al retorn de fira: 4 lliures als joglars que tocaren les trompes, 2 lliures a Antoni Santapau per tocar "lo tambor", 1 lliura i mitja al fill d'en Bergot per tocar "lo tabal" (A, 84v).

1484 (21 gener) 11 sous d'ajut per als joglars de les festes de Nadal (A, 85v);¹⁴ (21 abril) Pere Rovira, trompador públic de la vila, fa una crida (OC, 72r); (26 novembre) 8 sous als joglars que sonaren a la fira (A, 121v).

1485 (7 gener) lliures de carn de bou donades: 2 lliures a Santapau, joglar, i 1 lliura al tabaler per sonar a la fira; 2 lliures a Santapau per sonar a Corpus; 2 lliures a Santapau i 2 lliures als trompadors per sonar a Santa Maria d'agost de 1484 (A, 128r); (27 gener) 11 sous als fadrins per ajudar a pagar els joglars de les festes de Nadal, Antoni Santapau i Vidal, sonaren tamor, flabioli i cornamusa (A, 128v);¹⁵ (27 gener) 11 sous a Antoni Santapau i a Vidal de Riudovelles, que sonaren a la festa de Santa Maria d'agost -de 1484- (A, 128v); (4 abril) Pere Rovira, trompeta de la vila, fa la crida d'elecció de Consell nou (C, 183r); (16 juliol) a Antoni Santapau i a Antoni Vidal, joglars: 20 sous perquè sonaren la tamor i la cornamusa al novell retorn, i 4 sous per la despesa; 10 sous perquè sonaren cornamusa i tamor acompanyant el Corpus; afegit 11 sous per

sonar a Santa Maria d'agost i, encara, 2 sous per cridar el retorn i els corredors (A, 136r).¹⁶

1486 (16 febrer) 11 sous als fadrins per ajudar a pagar els joglars de les festes de Nadal, Antoni Santapau i Vidal, que tocaren tamor, flabioli i cornamusa (A, 147r); (24 març) 11 sous als fadrins per ajudar a pagar els joglars que sonaren a les festes de Pasqua, en Segarra i el seu fill, de Montornés, que tocaren tamor, flabioli i cornamusa (A, 153r);¹⁷ (27 març) Pere Rovira, trompeta de la vila, fa la crida d'elecció de Consell nou (C, 244r); (8 juny) a Antoni Santapau i a Antoni Vidal, joglars, 20 sous perquè tocaren cornamusa i tamor a la fira, i 4 sous per la despesa; i 10 sous perquè sonaren acompanyant el Corpus a la processó, el dia de Corpus (A, 157v).¹⁸

1487 (8 gener) 11 sous als fadrins per ajudar a pagar els joglars de les festes de Nadal, Antoni Santapau, de Tàrraga, i Vidal de Riudovelles, tocaren tamor, flabioli i cornamusa (A, 170v);¹⁹ (5 abril) 11 sous als fadrins per ajudar a pagar els joglars de les festes de Pasqua, en Segarra i son fill, de Montornés, tocaren la tamor, el flabioli i la cornamusa (A, 181r); (22 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la seva trompeta (OC, 38r); (14 agost) 10 sous a Antoni Santapau i Antoni Vidal, joglars, que sonaren la tamor, el flabioli i la cornamusa a la processó de Corpus (A, 188r);²⁰ (8 juny) albarà global als joglars, refets: (8 juny 1486) a Antoni Santapau i a Antoni Vidal, joglars, 20 sous perquè sonaren a la fira i 4 sous per la despesa; 10 sous perquè sonaren acompanyant el Corpus, dia de Corpus; (14 abril 1487) 30 sous perquè sonaren els tres dijous de la fira de Santa Maria; (8 gener 1487) 11 sous donats als fadrins, perquè els dos joglars han sonat a les festes de Nadal (A, 190v i 191r); (22 agost) a Antoni Santapau i Antoni Vidal, joglars, 10 sous per sonar cornamusa, temor i flabioli a la festa de Nostra Senyora d'agost (A, 188v).

1488 (4 abril) 11 sous als fadrins per ajut dels joglars que tocaren tamor, flabioli i cornamusa a les festes de Pasqua (A, 206r);²¹ (11 maig) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la seva trompeta (OC, 37v); (2 setembre) tornem a trobar un albarà global que refà els comptes de l'albarà global anterior i afegeixen: 24 sous als mateixos joglars per tres dies que sonaren al retorn passat de maig (A, 216r i v); (26 setembre) 2 sous a mestre Esteve, guanter, per dues pells que serviren per als tabals, a la festa i entremesos de Corpus (A, 217v).²²

1489 (17 abril) a Antoni Santapau i Antoni Vidal, joglars, que sonaren flabioli, temor i cor-

namusa, 20 sous perquè sonaren al retorn del maig passat i 4 sous per la despesa, i 10 sous per sonar a la processó de Corpus, i 10 sous per la festa de Nostra Senyora d'agost de l'any proppassat (A, 229r); (17 abril) 11 sous als fadrins per ajudar a pagar els joglars que tocaran flabioli, tamor i cornamusa a les properes festes de Pasqua (A, 229r); (10 maig) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la seva trompeta (OC, 37v).

1490 (18 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la seva trompeta (OC, 37v).

1491 (10 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la trompeta (OC, 38v).

1492 (29 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la trompeta (OC, 38v).

1493 (14 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la trompeta (OC, 38v).

1494 (6 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida amb la trompeta (OC, 38v).

1499 (21 abril) Pere Rovira, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 38v).

1501 (12 abril) Pere Rovira, trompeta de la vila, fa la crida per l'elecció de Consell nou (C, 1r).

1502 (28 març) Pere Rovira, trompeta de la vila, fa la crida per l'elecció de Consell nou (C, 41r).

1503 (17 abril) Pere Rovira, trompeta de la vila, fa la crida per l'elecció de Consell nou (C, 1r).

1507 (novembre) Antoni Majoret, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 77v).

1514 (23 novembre) Joan Llorenç, pregoner públic, fa una crida (OC, 78r).

1515 (29 abril) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 38v).

1516 (23 abril) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 38v).

1517 (19 abril) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 38v).

1518 (18 abril) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 38v).

1519 (10 octubre) Joan Llorenç, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 82v).

1521 (21 novembre) Joan Llorenç, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 83r).

1524 (1 abril) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 39r).

1525 (7 maig) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 39r).

1526 (6 maig) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 39r).

1527 (12 maig) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 39r).

1528 (1 juny) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 39r).

1529 (5 agost) Joan Llorenç, pregoner públic, fa una crida (OC, 83v).

1530 (22 maig) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida amb la trompeta (OC, 39r).

1531 (16 abril) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida a so de trompeta (OC, 39r).

1532 (14 abril) Joan Llorenç, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 39v).

1534 (23 abril) Miquel Mas, corredor públic de la vila, fa una crida a so de trompeta (OC, 39v).

1535 (6 agost) Miquel Mas, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 87r); (4 setembre) Miquel Mas, nunci, fa una crida a so de dues trompetes i un tabal (OC, 85r).

1536 (21 maig) Miquel Mas, corredor públic de la vila, fa una crida a so de trompeta (OC, 39v).

1538 (6 agost) Miquel Mas, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 87r).

1541 (4 gener) 11 sous als capitans de Sant Esteve per l'ajut dels joglars de les festes de Nadal (A, 4r);²³ (10 maig) a Joan Espígol, un dels capitans de Sant Esteve, 11 sous per als joglars que han sonat a les festes de Pasqua (A, 7r);²⁴ (31 juliol) Pere d'Os fa una crida a la vila amb una trompeta (OC, 39v).

1542 (3 febrer) als capitans de Sant Esteve 11 sous en ajut dels joglars de Nadal (A, 13v);²⁵ (6 maig) als capitans de Sant Esteve 11 sous en ajut dels joglars de les festes de Pasqua (A, 18r);²⁶ (6 agost) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida (OC, 83v); (13 desembre) paguen cinquanta sous a un soldat per "la caxa de un atambor gornida" (A, 23v).

1543 (17 març) paguen a mestre Bernat Verdú, calceter, altre dels capitans de la confraria de

Sant Esteve, 22 sous per l'ajut dels joglars de Nadal proppassat i de la festa de Pasqua vinent, i encara li donen 24 sous més per pagar part de la despesa dels joglars, que eren quatre (A, 28r); (23 març) en un compte de diverses despeses, consta que pagaren també a trompetes i atabals que sonaren a l'entrada del príncep (A, 28v-29r); (20 maig) Pere d'Os fa una crida a la vila amb una trompeta (OC, 39v); (28 maig) en un compte de molts consta que paguen 13 sous als joglars que sonaren per Corpus, 6 sous a mestre Pere d'Os, que els féu la despesa, i encara els donen dues lliures i mitja de carn de bou (A, 32v).

1545 (1 abril) 6 sous per la despesa dels joglars que sonaren el dia de Corpus, i 12 sous per la despesa als joglars de la Verge Maria d'agost, que sonaren a la vila i hi estigueren quatre dies, per les pluges (A, 55r); (7 abril) Pere d'Os, pregoner, fa una crida a la vila (OC, 39v); (13 juny) als joglars de Corpus i despesa, 18 sous (A, 58r); (3 gener) 11 sous d'ajut a la confraria de Sant Esteve pels joglars de les festes de Nadal (A, 197r).²⁷

1546 (26 gener) 11 sous pagats l'endemà dels Reis als joglars que havien sonat a la vila en les festes del Nadal passat, en ajuda a la confraria de Sant Esteve (A, 65r); (5 juliol) donen a Llorenç Regordosa 6 sous perquè llogà un ase dos dies a en Carulla, que anà a cercar el seu pare per sonar el dia de Corpus; a Bernabé Cantós dotze sous pels treballs d'anar a Agramunt, Vinves (Vilves) i Artesa, a cercar joglars pel Corpus; als fadrins de Vilagrassa 8 sous perquè deixaren venir els joglars per a la processó de Corpus, i així ells perderen els llevants de taula, i 4 sous als joglars perquè vinguessin (A, 69v).

1547 (23 març) 11 sous als capitans de Sant Esteve per ajut dels joglars de la Pasqua de 1546 i 11 sous per ajut dels joglars de Nadal passat (A, 78r); (19 maig) Pere d'Os, pregoner, fa una crida a la vila (OC, 39v); (albarà de molts) 1 ducat (1 lliura 4 sous) pels joglars que sonaren el dia de Corpus (A, 82v).²⁸

1548 (28 abril) Pere d'Os, pregoner, fa una crida a la vila (OC, 40r).

1549 (4 abril) Pere d'Os, corredor, fa una crida (OC, 86v); (21 juny) a mestre Pere d'Os 1 ducat (1 lliura 4 sous) pagat als joglars que sonaren la festa de Corpus, i 6 sous per la despesa, "mengaren a casa del senyor don Francesch de Perellós" (A, 104v); (11 octubre) a mossèn Perellós 12 sous per la despesa que féu als joglars que sonaren al Corpus i a Santa Maria d'agost (A, 108r); (16 novembre) als capitans de Sant Esteve 11 sous per ajut als joglars que sonaren a les festes de Nadal, i 11

sous per ajut als joglars que sonaren a les festes de Pasqua (A, 108v).

1550 (13 abril) Pere d'Os, pregoner, fa una crida a la vila (OC, 40r); (6 juny) a Pere Dos, misatger dels paers, 4 lliures 10 sous per pagar els joglars que sonaren a Corpus, i 4 sous a na Tomasa, que els donà a menjar, i 14 sous per vi, carn, fetge, formatge, cireres i pebre pels joglars (A, 115v).

1551 (12 abril) Pere d'Os, trompador, fa una crida a la vila a so de trompeta (OC, 40r); (maig) 1 lliura 12 sous als joglars que sonaren el dia de les Santes Espines (15 de maig),²⁹ 1 lliura 12 sous als mateixos joglars, que sonaren el dia de Corpus, i 16 sous per la despesa dels joglars (A, 128r); (15 agost) als joglars que sonaren per Nostra Senyora d'agost, 1 lliura 12 sous, i 8 sous per la despesa que han fet (A, 131v).

1552 (19 abril) 7 sous a Carulla, per dos dies d'anar a cercar els joglars, 1 lliura 7 sous als joglars que sonaren per Pasqua, i 18 sous per la despesa que se'ls féu durant tres dies (A, 141r); (29 maig) 21 sous 8 diners als joglars que sonaren a la festa de les Santes Espines, a la processó que s'ha fet el dia present i en semblant dia es farà els anys següents, i per despesa i llit als joglars que sonaren a Nostra Senyora d'agost passada (A, 144r);³⁰ (11 agost) Pere d'Os, pregoner públic de Tàrraga, fa una crida amb la seva trompeta (OC, 84r).

1553 (gener) als joglars que sonaren les festes de Cap d'any i dia dels tres reis, perquè ni el rei ni els capitans de Sant Esteve volgueren fer son ofici, 1 lliura 16 sous, i per despesa i llit, 17 sous 4 diners (A, 152v); (9 abril) Pere d'Os, pregoner de la vila, fa una crida (OC, 40r); (20 abril) 1 lliura 18 sous pagaren als joglars que han sonat a les festes de Pasqua de Resurrecció (A, 162r); (3 juny) als joglars Sàlvia, de Nalec, i Picoy, de Sant Martí de Maldà, 2 lliures per haver sonat a les festes de les Santes Espines, Corpus i Nostra Senyora d'agost vinent, en part i paga de les 4 lliures i 4 sous promesos (A, 164v);³¹ els fan despesa de 14 sous, i llit fet fer per Salvador Mir, notari, a casa seva, 1 sou (A, 165v); (10 agost) Pere d'Os, pregoner públic i jurat de Tàrraga, fa una crida (OC, 84r); (5 desembre) 1 lliura a Sàlvia, joglar, a ell deguda de sonar el dia de la Verge Maria d'agost i altres dies, a compliment (A, 169r).

1554 (12 maig) 2 lliures als quatre joglars que sonaren el diumenge de les Santes Espines, i 17 sous 4 diners per la despesa (A, 182v);³² (12 maig) 11 sous a Joan Trilla, sastre, capità de Sant Esteve, per ajuda dels joglars que sonaren a la Pasqua proppassada (A, 182v);

(30 maig) 12 sous al tímpano que sonà el dia de Corpus en la present vila i a la processó (A, 183v); (3 juny) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida a la vila (OC, 40r); (18 agost) als joglars que sonaren per Nostra Senyora d'agost, 4 lliures 4 sous (A, 185r) (16 octubre) paguen a Joan Mir, apotecari, per la despesa i llit als quatre joglars que sonaren per Nostra Senyora d'agost, 17 sous 4 diners (A, 186r).

1555 (15 i 16 maig) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida (OC, 91v); (5 juliol) 7 sous als músics que sonaren davant la processó el dia de Corpus proppassat, que eren dues violles, una flauta i un tamborino (A, 200r).

1556 (13 gener) 2 lliures 5 sous per ajuda dels joglars que sonaren a les festes de Nadal passades (A, 207v); (18 abril) Pere d'Os, pregoner públic, fa un pregó (OC, 41r).

1557 (13 agost) Jaume Torres, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 92r).

1558 (24 febrer) Jaume Torres, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 92v); (28 juliol) els paers de Balaguer els demanen un dels dos atambors que té la universitat, per la gent que fa la ciutat de Balaguer per a la guerra, i determinen deixar-los-ne un i, abans, fer-lo adobar si es volen esperar (C, 110v).

1560 (5 maig) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida a so de trompeta (OC, 40v).

1562 (9 agost) Pere d'Os, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 97r).

1563 (2 maig) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida (OC, 40v).

1564 (23 maig) Pere d'Os, pregoner públic de Tàrraga, fa una crida (OC, 100v).

1565 (9 agost) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida (OC, 97r).

1566 (13 maig) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida (OC, 101r); (8 agost) Jaume Peudescaç fa una crida (OC, 97r).

1567 (2 juliol) a mestre Miquel Armengol, teixidor i joglar, 27 sous perquè el dia de Corpus sonaren ell i el seu companyó en acompanyar la processó i altrament (A, 8r); (3 setembre) a mestre Joan, trompeta de Lleida, 8 sous per sonar a la festa de Nostra Senyora d'agost (A, 9r); (17 setembre) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida (OC, 101v).

1568 (17 febrer) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida a so de trompeta (OC, 40v); (1

juliol) a mestre Armengol, teixidor de lli i joglar, 33 sous pel que han sonat ell i el seu company el dia de Corpus i s'han fet la despesa (A, 27v).

1569 (20 abril) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida (OC, 101r); (11 juny) a Joan Saluja (o Sàlvia) i son company 1 lliura 10 sous perquè han sonat el dia de Corpus; a Macià Saluja (o Sàlvia) i son company 16 sous per sonar un tímpano i una flauta davant el Corpus; mestre Pere d'Os donà a menjar als quatre joglars el vespre i el dia de Corpus, 16 sous (A, 41v).

1570 (3 febrer) albarà de molts, a Saluja, joglar, 6 sous per part del salari de sonar el dia de Corpus, i, més endavant, a Saluja, teixidor, 10 sous per caritat (A, 46r); (23 maig) a mestre Pere Rialp, blanquer, per dos pergamins de cabra i les mans per cobrir un tabal de la paeria, 16 sous (A, 50r); (26 maig) a mestre Pere d'Os, despeses de 40 sous a dos joglars i 16 sous a tres músics de violes i rebequets que sonaren a la festa i processó de Corpus, i quatre reals de donar a menjar als joglars (A, 50r); (9 agost) Pere d'Os, pregoner públic de la vila de Tàrraga, fa una crida a so d'atabals i d'anafil (OC, 97v).

1571 (16 gener) a Montserrat Castelló i Pere Berga, capitans de Sant Esteve, 4 lliures per ajuda dels joglars de les festes de Nadal propassades (A, 54r); (30 abril) a Joan Rossell de Cabestany i Miquel Armengol de la present vila, joglars, 32 sous per haver sonat en les festes de Pasqua, així en l'extracció dels piers com altrament (A, 58v); (16 juny) a Pau Perelló de l'Ametlla i tres companyons seus, joglars, 4 lliures 3 sous per sonar el dia de Corpus, a la processó i altrament, i 16 sous per la despesa (A, 60v); (9 agost) Pere d'Os, pregoner públic de la vila de Tàrraga, fa una crida (OC, 97v).

1572 (1 abril) albarà de molts, paguen 6 sous a un trompeta que passà (A, 73v); (1 desembre) a Requesens i sos companyons, joglars de la vila de Sarrià, 4 lliures per sonar a la processó de Nostra Senyora d'agost, a la missa i a altres oficis divinals (A, 78v).

1573 (gener) a mossèn Jonot Feliu i mossèn Nadal Espíol, capitans de Sant Esteve, 4 lliures per ajut dels joglars de les festes de Nadal (A, 78v); (6 febrer) a Jaume Puig, capità de Sant Esteve, 12 sous per ajut dels joglars de les festes de Pasqua (A, 80r); (6 febrer) a mestre Miquel Armengol i son companyó per sonar el dia de Corpus -any 1572-, 2 lliures 14 sous (A, 80r); (18 agost) a mestre Miquel Armengol i mestre Mateu Perera, joglars, 48 sous per sonar el dia de Nostra Senyora d'agost per acompanyar la processó (A, 89v).

1574 (abril) a mestre Perot Vergonyós, Pau Soler i Perot Rexachs, capitans de la confraria de Sant Esteve, 1 lliura per ajuda de costa dels joglars de les festes de Pasqua (A, 105r); (30 abril) Francesc Boleda, pregoner públic, fa una crida (OC, 104r); (15 juny) a mestre Miquel Armengol i Mateu Perera, joglars de la present vila, 3 lliures perquè han sonat el dia de Corpus per acompanyar la processó i altrament (A, 110r); (9 setembre) a mestre Miquel Armengol i a mestre Joan Perera, joglars de la vila, 30 sous per sonar el dia de Nostra Senyora d'agost, a la processó i altrament (A, 117v).

1575 (16 març) a mestre Miquel Armengol i Jeroni Berull, joglars habitants a Tàrraga, 2 lliures 8 sous "per lo que se'ls prometé sonassen los tres dies de Carnestoltes per llevar bruteses y jochs desonestos y altrament" (A, 129r); (7 juny) a mossèn Felip Monfar, altre dels capitans de la confraria de les Santes Espines, 30 sous per ajut de pagar els joglars que sonaren "lo dia de dita festivitat en la proffessó, divinals officis y altrament" (A, 135v).³³

1576 (11 febrer) a mestre Gaspar Oriola, sastre, altre dels capitans de la confraria de Sant Esteve, 5 lliures per ajuda als joglars que llogaren per les festes de Nadal (A, 143r); (21 abril) per les festes de Pasqua [de 1575] es representà la *Comèdia dels set pecats mortals*; a Vilar i companyons, quan sonaren a la representació, 4 lliures; a Barull, que sonà el dia de Pasqua amb altres, 30 sous; a un altre joglar, de Lleida, que sonà per Pasqua, 6 sous (A, 145v);³⁴ (22 abril) cost dels joglars de Corpus de l'any 1575, 3 lliures 12 sous, i a Pere D'Os 3 sous per haver anat a Lleida per llogar els joglars de Corpus (A, 147r); (22 abril) a Jaume Torres, trompeter de Barcelona, 30 sous per la permuta que féu de la seva trompeta (A, 147r); (16 juny) als joglars que sonaren el dia de les Santes Espines, 2 lliures (A, 2r);³⁵ (16 juny) a Francesc Boleda, que anà a Lleida a cercar els joglars que sonaren el dia de Corpus, 10 sous (A, 2r); (22 juny) a Joan Massip i companyons, joglars, que han sonat el dia de Corpus "ha totes les hores decents y neccessàries", 7 lliures, i a Pau Soler, hostaler, per la despesa feta als joglars, 38 sous 8 diners (A, 3v); (28 juny) Gaspar Pastoret féu tocadors per als tabals i Francesc Torresdeflor, blanquer, cobrà 1 lliura 4 sous per cobrir els tabals de la vila (A, 5r); (setembre) als joglars que han sonat el dia de Nostra Dona d'agost, 4 lliures 16 sous (A, 8v).

1577 (19 febrer) pagament de 7 lliures als joglars que han sonat a les passades festes de Carnestoltes, amb nota que la despesa va a càrrec del rei i capitans de la confraria de Sant Esteve (A, 14v);³⁶ (19 juliol) Pere d'Os, verguer,

tocà la trompeta a l'execució de Bartomeu Teixidor, 4 sous (A, 23r).

1578 (7 agost) Pere d'Os, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 97v); (12 agost) albarà de molts, 7 lliures per als joglars de Corpus i 1 lliura a Antoni Joan per adobar els tabals i posar-hi cordons nous (A, 41v i 42r);³⁷ (12 agost) anar a Lleida per cercar joglars per Nostra Senyora d'agost (A, 42r).

1579 (7 gener) a mossèn Pere Rabassa, Damià Soler i Martí Dionís, capitans de Sant Esteve, 4 lliures per ajut dels "manastrils" que sonaren a les festes entre Nadal i Reis (A, 47v); (25 març) Pere d'Os, corredor públic, fa una crida (OC, 105v); (23 juny) 2 lliures 8 sous als joglars que sonaren el passat mes de maig al temps que els estudiants representaren una comèdia (A, 57v); (23 juny) als joglars que sonaren el dia de Corpus, 7 lliures (A, 58r).

1580 (21 març) 4 lliures als capitans de la confraria de Sant Esteve per ajudar a pagar els menestrils o joglars que han sonat de Nadal a Reis (A, 63v);³⁸ (12 desembre) 18 sous de despesa a dos músics de rebequet que sonaren el dia de Corpus, i també lloguer de joglars; paga, despesa i anar a cercar els músics a Guissona i els joglars a Balaguer (A, 71r i v).³⁹

1581 (16 març) a mestre Francesc Pellicer i mestre Miquel Armengol, capitans de la confraria de Santa Anna, 3 lliures per ajut del lloguer dels joglars que han sonat a la festa de Santa Anna, l'any passat (A, 75v); (2 juny) a mossèn Joan Faliu, capità de les Santes Espines, 2 lliures per ajuda dels joglars que sonaren el dia o festa de les Santes Espines (A, 81r);⁴⁰ (2 juliol) paguen a Andreu Grauser, apotecari, altre dels representants de la *Història del fill pròdig*, 4 lliures per pagar els joglars que intervingueren en dita història (A, 82v).⁴¹

1582 (6 gener) 4 lliures als capitans de Sant Esteve per ajudar a pagar els menestrils o joglars de les festes de Nadal (A, 87v);⁴² (27 maig) paguen 2 lliures d'ajut per als joglars de les Santes Espines (A, 99v);⁴³ (18 juny) a mestre Magí Barull i sos companys, joglars, que sonaren a Corpus, 10 lliures més 2 lliures de despesa (A, 100r);⁴⁴ (2 setembre) a Magí Barull i companys 8 lliures perquè han sonat el dia de Nostra Senyora d'agost (A, 104r).

1583 (7 juny) a mestre Francesc Lladonosa, capità de la confraria de les Santes Espines, 2 lliures per ajuda dels joglars que sonaren el dia de les Santes Espines (A, 119r);⁴⁵ (10 juny) a mestre Miquel Armengol, joglar de la present vila, i a sos companys, 7 lliures per sonar als oficis i processó de Corpus (A, 119r); a Joanot Armengol, hostaler, 1 lliura 6 sous per

la despesa dels quatre joglars de Corpus, la vigília i el dia de Corpus (A, 120r);⁴⁶ (27 agost) 5 lliures pagades als joglars que sonaren el dia de Nostra Dona d'agost, i es feren ells la despesa (A, 123v).

1584 (albarà de molts) 4 lliures per pagar els joglars de Nadal (A, 129v-130r);⁴⁷ (13 juny) a Vilar, Barull i sos companys "per lo que ab la bona música de jutglaria y ministrils an sonat als officis divinals y proffessó del dia del Cors Preciós de Jesuchrist", 10 lliures, i 38 sous per la despesa als quatre joglars de Corpus (A, 139v);⁴⁸ (28 juliol) ajut de 16 sous als capitans de Santa Anna per pagar els joglars de la festa de Santa Anna (A, 142v); (16 agost) a mestre Burull i Vilar i altres joglars 8 lliures per sonar als oficis i processó de Nostra Senyora d'agost, i 1 lliura 16 sous per la despesa (A, 143r).

1585 (2 novembre) a mestre Miquel Armengol, joglar, i a sos companys 4 lliures 10 sous per sonar el dia de Nostra Senyora d'agost (A, 175r).

1586 (7 gener) 5 lliures als capitans de Sant Esteve per ajut dels joglars i menestrils que han sonat a les festes de Nadal, als oficis divins i altrament (A, 177r);⁴⁹ (3 juny) a mossèn Francesc Jordà, apotecari, i mestre Pau Esclésies, capitans de la confraria de les Santes Espines, 2 lliures per ajut dels quatre joglars que sonaren el dia de la festa (A, 1r);⁵⁰ (5 juny) mestre Miquel Armengol, joglar de la vila, i dos joglars més, per sonar a la processó, els oficis i altrament, 6 lliures, i (10 juny) mestre Jonot Armengol, hostaler, per la despesa als joglars, 18 sous 6 diners (A, 1r);⁵¹ (7 agost) Pere d'Os, a so de trompeta i tabals, fa una crida (OC, 104v).

1587 (7 gener) 5 lliures als capitans i reis de Sant Esteve, en adjutori dels joglars i menestrils de les festes de Nadal (A, 5r);⁵² (11 març) a mestre Perot Forn, cirurgià, 2 lliures per als joglars que sonaren el dia de Carnestoltes (A, 18r); (24 maig) a mestre Miquel Armengol, joglar de la vila, i dos joglars més, 6 lliures per sonar a la processó de Corpus, els oficis i altrament (A, 19r); (25 maig) a mossèn Felip Monfar, capità de la confraria de les Santes Espines, 2 lliures per ajut del lloguer dels quatre joglars del dia de la festa (A, 15r);⁵³ (29 maig) a Jaume Veciana, joglar, i altres joglars, 12 lliures per sonar a la processó de Corpus, els oficis i altrament (A, 22r); (7 agost) Pere d'Os, corredor públic de la vila, fa una crida (OC, 97v); (23 agost) a mestre Joanot Armengol, hostaler de Tàrrrega, 2 lliures per fer la despesa als quatre joglars del dia de Nostra Senyora d'agost (A, 26r).

1588 (13 abril) a Joan Roig, capità de la confraria de Sant Esteve, 5 lliures per ajut dels

joglars o menestrils que han sonat totes les festes de Nadal, als oficis i altrament (A, 41r); (19 juny) als quatre músics de Santa Coloma de Queralt 10 lliures en part del pagament de les 17 lliures promeses per sonar a Corpus i a Nostra Senyora d'agost prop venidora (A, 46v); (11 agost) Joan Gonzales, per absència de Pere d'Os, que es troba pres a Barcelona, fa una crida (OC, 97v); (15 agost) a Jaume Veciana “y sos companys, músichs de la vila de Sancta Coloma de Queralt, la summa o quantitat de set lliures y setze sous, moneda barcelonessa; ço és a saber, setze sous per lo que sonaren lo diumenge abans de Nostra Dona de agost, que ere la vigília de dita Nostra Senyora, per lo que aportaren lo santíssim Sagrament de la iglésia major al monestir de Sanct Francesch y Sanct Joseph ab solempne proffessó, celebrant dits oficis divinals en dit monestir ab dita músicha; y set lliures per lo que sonaren lo endemà, dia de Nostra Senyora, festa major de la present vila, als oficis y proffessó com és de loable consuetut quiscun any, que entre lo tot prenen la summa sobredita de set lliures y setze sous” (A, 51v); (16 setembre) la despesa dels quatre músics de Corpus, de la festa de Nostra Dona d'agost i d'aportar el santíssim Sagrament al convent de Sant Josep, amb les cavalcadures, 5 lliures (A, 54v).

1589 (28 febrer) a mestre Baldiri Brunet, altre dels capitans de la confraria de Sant Esteve, 5 lliures per ajut dels quatre músics que han sonat a les festes de Nadal, als oficis divinals (A, 59v); (13 juny) despesa de 1 lliura i 12 sous a mestre Joan Armengol, hostaler, perquè “ha donat a menjar als quatre músichs sonaren lo diumenge après del Corpus Christi en la comèdia feren del *Sanct Sagrament* en lo monestir del gloriós Sanct Francesch y Sanct Joseph, per dos dies los ha fet lo gasto” (A, 91v);⁵⁴ (3 juliol) Pere d'Os, pregoner públic, fa una crida (OC, 115v); (14 juliol) 14 sous d'anar a cercar a Santa Coloma els quatre joglars que sonaren a la comèdia (A, 93v); (15 agost) Pere d'Os fa una crida a so de trompeta i d'atabals (OC, 119r).

1590 (27 febrer) Pere d'Os, pregoner públic de la vila, fa una crida (OC, 120v); (9 agost) una crida, cridada per Pere d'Os i llegida per Pere Rabassa, notari (OC, 104v); (7 desembre) paga de 5 lliures a mestre Baldiri Brunet, altre dels capitans de la confraria de Sant Esteve, per ajudar a pagar els joglars de les festes de Nadal-Reis de 1588-1589 (A, 145r).

1591 (6 gener) a mestre Nadal Morlans, altre dels capitans de Sant Esteve, 5 lliures per ajut dels quatre músics joglars que han sonat a les festes de Nadal, als oficis divinals de l'església parroquial (A, 147r); (26 maig) a Pere Llorenç Rabassa, altre dels capitans de les

Santes Espines, 1 ducat (1 lliura 4 sous) per ajuda de costa dels quatre músics que sonaren el dia de les Santes Espines (A, 166r);⁵⁵ (8 agost) Pere d'Os, acompanyat de ministrers trompadors, fa una crida (OC, 97v).

1593 (10 febrer) d'un albarà de molts, 1 lliura 4 sous a mossèn Francesc Boquet, altre dels capitans de les Santes Espines, per ajuda de costa dels quatre músics que sonaren a la festa de les Santes Espines (A, 201r);⁵⁶ (10 febrer) albarà de molts, 2 lliures 12 sous als quatre músics que han sonat el dia de Santa Anna i Sant Jaume, als oficis divinals, per ajuda de costa (A, 204v).

1594 (albarà de molts) 4 lliures d'ajut dels joglars de Nadal (A, 129v-130r).⁵⁷

1603 (30 maig) a Cristòfol Soler i sos companys, músics, per sonar per Corpus 16 lliures, més 2 lliures de despesa als quatre músics en menjar ahir, dia de Corpus, i esmorzar avui (A, 3r); (16 agost) als quatre músics que sonaren el dia de Nostra Senyora d'agost i el de Sant Roc, 12 lliures, més 2 lliures per la despesa (A, 9v).

1604 (18 juny) 12 lliures als quatre músics del dia de Corpus, i 2 lliures per la despesa que feren (A, 34v);⁵⁸ (16 agost) als quatre músics de Nostra Senyora d'agost i Sant Roc, 14 lliures, i 2 lliures per la despesa (A, 38v).

1605 (15 juny) del pagament de 12 lliures per la festa de Corpus i 6 lliures per les alimares del príncep primogènit, fan efectives només 13 lliures i 10 sous als tres músics que sonaren, perquè el quart estava malalt (A, 66v-67r);⁵⁹ (20 juny) 6 lliures a mossèn Francesc Guardiola per la despesa dels músics el dia de Corpus i els dos dies d'alimares (A, 68r);⁶⁰ (16 agost) als músics de Nostra Senyora d'agost i de Sant Roc, 13 lliures, i 2 lliures per la despesa (A, 69v i 70r).

1606 (25 maig) als quatre músics de Corpus, per sonar als oficis i processó, 12 lliures (A, 94r); (29 juliol) a tres músics de la companyia de Soler 3 lliures per sonar a la passada dels prínceps (A, 99v); (17 agost) als quatre músics que sonaren el dia de Nostra Senyora d'agost, als oficis i a la processó, i també el dia de Sant Roc, 12 lliures (A, 102r).

1607 (3 febrer) 4 ducats de despesa dels músics a les festes de Corpus i Nostra Senyora d'agost de l'any passat (A, 114r);⁶¹ (16 agost) a mossèn Francesc Guardiola, síndic ordinari, 10 lliures de les 26 lliures que se li donen pels músics de Corpus i de Nostra Senyora d'agost i Sant Roc del corrent any, més 2 lliures per la despesa dels músics de Nostra Senyora d'agost (A, 130v i 131r).

1608 (6 gener) a mestre Antoni Regordossa 6 lliures en ajuda de costes dels músics de les festes de Nadal (A, 136v); (5 juny) a mossèn Pere Monfar, síndic ordinari, 9 lliures 10 sous pels músics del dia de Corpus, i 2 lliures 8 sous per la despesa (A, 153v); (15 i 16 d'agost) 11 lliures als músics del dia de Nostra Senyora d'agost i de Sant Roc, i 1 lliura 16 sous per la despesa (A, 156r); (14 agost) a Pere Homs 8 sous per haver anat a Calaf a cercar els músics per al dia de Nostra Senyora d'agost (A, 162v).

1609 (19 juny) a Melcior Baiget, síndic, 11 lliures pels músics de Corpus (A, 183v).

1610 (6 gener) a Simon Pastor, sabater, altre dels capitans de Sant Esteve, 6 lliures per ajuda de costa dels músics de Nadal (A, 184r); (10 i 13 de març) als músics de Carnestoltes 9 lliures, i 1 lliura 4 sous per la despesa (A, 187v); (14 març) 11 lliures pagades als músics de Nostra Senyora d'agost de 1609 (A, 187v); (10 juny) 12 lliures als músics de Corpus, i 2 lliures 8 sous per la despesa (A, 202r);⁶² (16 i 23 agost) als músics que han sonat el dia de Nostra Senyora d'agost i el de Sant Roc, 12 lliures, i 24 reals per la despesa (A, 204v).

1611 (17 maig) a Jaume Brunet, sedasser, 6 sous per adobar un tabal de la paeria (A, 237v); (3 juny) 12 lliures pagades als músics de Corpus, i (9 juny) 12 lliures pagades als músics de la vuitada de Corpus (A, 224rv i 225r);⁶³ (16 agost) a Gombau i sos companys, músics, 12 lliures per sonar per Nostra Senyora d'agost i Sant Roc (A, 229v); (24 agost) els han fet despesa de 2 lliures 8 sous (A, 230r).

1612 (29 juny) als músics que sonaren el dia de Corpus, 10 lliures (A, 254r).

1613 (25 maig) a Nadal Homs 5 sous per anar a Calaf i a Torà per cercar músics pel dia de Corpus (A, 296v); (6 juny) 10 lliures als quatre músics de Corpus, en dues pagues (A, 274v i 275r);⁶⁴ (7 juny) a Joan Galceran 8 sous per anar a Solsona a cercar músics per al Corpus (A, 297r).

1614 (30 maig) 10 lliures als quatre músics que sonaren al Corpus, i 3 lliures 4 sous per la despesa (A, 307v i 308r);⁶⁵ (6 juny) als quatre músics que sonaren el dia del Te Deum laudamus i la festa de les Santes Espines, 4 lliures 10 sous (A, 308r).

1615 (13 gener) a Antoni Vergonya, calderer, 8 sous perquè ha adobat les trompetes dels verguers (A, 325v);⁶⁶ (13 abril) a Pere Roig 12 sous pel cost de quatre pells per als tabals de la vila (A, 326r).

1616 (17 agost) a Cristòfol Soler i sos companys 11 lliures per haver sonat els dies de

Nostra Senyora d'agost i Sant Roc (A, 353v); (26 agost) paguen també 2 lliures 8 sous de despesa als músics (A, 354r).

1617 (12 maig) a Joan Baptista d'Os, verguer, 4 lliures a més a més del salari ordinari, pels molts i extraordinaris treballs que fa per la universitat (A, 2r); (21 maig) 14 sous de despesa per pergamins i adobs als tabals de la vila per a la festa de Corpus (A, 13r);⁶⁷ (26 maig) a Cristòfol Soler i sos companys, músics, per haver sonat a la festa de Corpus, 12 lliures -i 2 lliures 8 sous per la despesa- (A, 3r); (16 juny) per una cota d'escarlà a Joan d'Os, verguer, 9 lliures 10 sous, perquè "li tenia de fer la vila attès que lo any passat se li pagà la cota de stamenya" (A, 3r); (16 juny) per la mateixa raó, a Antoni Joan Torres, verguer, 9 lliures 10 sous (A, 3v).

1618 (30 gener) a Joan Pedo, estanyer, 10 sous per l'adob de dues trompetes i de l'esquella de combregar (A, 23r); (1 març) 6 lliures per ajuda de costa dels quatre músics que sonaren els tres dies de Carnestoltes amb les nits, i a la sortija "que.s féu lo dilluns de Carnestoltes en lo carrer de Cervera per lo senyor Miquel de Montserrat, don Francisco Barceló, lo doctor Averó, lo doctor Ciurana, Christòfol Ponces, lo doctor Osset, mossèn Luís Carreres, mossèn Luís Rabassa, mossèn Gaspar Feliu y altres fills de vila honrats per festejar los pobles de aquella" (A, 10v); (9 març) a mestre Joan Negre, abaixador, altre dels capitans de Sant Esteve, 5 lliures per ajuda de costa dels quatre músics que han sonat a les festes de Nadal proppassades (A, 11r); (14 juny) als quatre músics de Corpus, 10 lliures, i 2 lliures 8 sous per la despesa (A, 26v i 27r); (10 juliol) a Joan Baptista d'Os, verguer, 9 lliures 10 sous pel cost de la cota d'estamenya "li tenia de fer la vila attès que lo any passat se li pagà la cota de scarlatí" (A, 27v); (10 juliol) per la mateixa raó, a Antoni Joan Torres, verguer, 9 lliures 10 sous (A, 28r).

1619 (13 febrer) 4 lliures per ajuda de costa dels músics de Carnestoltes (A, 33v); (6 juliol) 9 lliures 10 sous a Joan Baptista d'Os, verguer, per la cota d'escarlà (A, 41v); (6 juliol) per la mateixa raó, a Antoni Joan Torres, verguer, 9 lliures 10 sous (A, 42r); (10 juliol) vénen els quatre músics de Santa Coloma per les festes de Nostra Senyora, cobren 12 lliures i els paguen la despesa; vénen també els trompeters de Lleida i cobren 12 lliures; i Barulls i la seva cobla 24 lliures 5 sous -20 lliures de salari i la resta de despeses en lloguer de quatre mules i alimentar-les-; al tambor, per ajuda de costa, 16 sous (A, 43r);⁶⁸ despesa de Barulls, 8 lliures 10 sous (A, 43v); (17 juliol) 1 lliura 4 sous de despesa per adobar els tabals per als dies de Corpus i festes de Nostra Senyora (A, 65v).

1621 (7 gener) 5 lliures als capitans de Sant Esteve, per ajut dels quatre músics que han sonat a les festes de Nadal, “en lo culto divino com altrament” (A, 63r).⁶⁹

1622 (10 gener) 4 lliures als capitans de Sant Esteve per ajut dels quatre músics de les festes de Nadal, sonar oficis i altrament (A, 81v).⁷⁰

1623 (14 abril) 5 lliures als capitans de Sant Esteve per ajut dels quatre músics de les festes de Nadal (A, 102v).⁷¹

1625 (30 maig) a Gabriel Vilaseca, músic de la vila de Calaf, i sos companys, 12 lliures per sou i despesa de la vigília i el dia de Corpus (A, 140r).

1626 (12 juny) a Pere Bellit 11 lliures pel lloguer dels músics del dia de Corpus, més 2 lliures 8 sous de despesa (A, 149r); (17 juliol) albarà de molts, despesa de 3 sous a l'estanyer, per adobar la trompeta de Joan d'Os, verguer (A, 158r); (17 agost) als músics que sonaren el dia de Nostra Senyora d'agost, 7 lliures, i 2 lliures 8 sous per la despesa (A, 159v).

1628 (22 abril) als capitans de la confraria del Santíssim Sagrament 4 lliures per ajuda de costa dels músics del dia de Sant Esteve propassat (A, 188r); (29 desembre –posa ja de 1629-) als capitans del Sant Sagrament 5 lliures per ajuda de costa dels músics del dia de Sant Esteve i festes de Nadal (A, 202r).

1630 (7 gener) als capitans de la confraria del Sant Sagrament 7 lliures, cinc per ajudar a pagar els músics de les festes de Nadal i dues per ajudar a pagar els músics de les festes del príncep (A, 229r).

1631 (6 juliol) despesa de 14 sous a mestre Josep, estanyer, perquè adobà les trompetes i els cànters del vi (A, 258r).

1634 (7 gener) als capitans de la confraria del Santíssim Sagrament 5 lliures per ajuda de costa dels músics del dia de Sant Esteve i festes de Nadal (A, 292v); (10 gener) als músics que sonaren per Santa Basilisa, 12 rals (A, 293r).

1637 a Antoni Vergonyós, calderer de la vila, 8 sous per adobar les trompetes dels verguers (A, 346r).

1638 (agost) als capitans de la confraria del Santíssim Sagrament 6 lliures per ajuda de costa de la música de la vuitada de Corpus (A, 365v).

1639 (7 gener) als capitans de la confraria del Santíssim Sagrament 5 lliures per ajuda de

pagar els músics del dia de Sant Esteve i festes de Nadal (A, 367r).

1642 (11 juliol) a Josep Vergonyós, sabater, altre dels capitans del Santíssim Sagrament, 6 lliures pels músics de Corpus (A, 422v i 423r); (21 setembre) a Joan Boleda, verguer, 8 sous per haver adobat els tabals de la vila (A, 424v).

1643 (14 juny) a mossèn Pere Honofre Monfar i altres capitans del Santíssim Sagrament 6 lliures per ajuda de costa de la música de la vuitada de Corpus, que abans es donaven als cirurgians (A, 6r).

1646 (9 gener) 5 lliures a mestre Josep París, capità dels casats de la confraria de Sant Esteve, per ajuda de costa de la música de Nadal (A, 52r);⁷² (13 febrer) al senyor Pere Monfar 6 lliures per ajuda de costa dels ministrils de Carnestoltes (A, 53v); (14 juny) 6 lliures als capitans del Santíssim per ajuda de costa a la música de Corpus (A, 63v).⁷³

1647 (6 març) al senyor Francisco Roig 5 lliures per ajuda de costa dels músics de Carnestoltes (A, 71v); (10 abril) paguen 10 lliures als capitans de la confraria del Santíssim, les quals Magí Borràs, pagès, ha donat perquè el seu fill, Lluís Borràs, no ha servit de rei de Nadal (A, 74v).

1648 (8 gener) 5 lliures als capitans de Sant Esteve per ajuda de costa de la música de Nadal (A, 89r);⁷⁴ (25 febrer) al senyor Francisco Roig 5 lliures per ajuda de costa dels músics de Carnestoltes (A, 90r); (18 juny) 6 lliures a la confraria del Santíssim per ajuda de costa de la música de la vuitada de Corpus (A, 98v);⁷⁵ (20 juny) a Andreu Amat i a Pau Oller, verguers, 9 lliures 10 sous a cada un per la cota d'estamenya (A, 99r).

1649 (4 gener) al senyor Lluís Carreres, capità dels casats de la confraria de Sant Esteve, 5 lliures pel rei de Nadal de 1648 (A, 103r); (19 agost) als capitans de la confraria del Santíssim 5 lliures per ajuda de costa de la música del Corpus (A, 118v i 119r).

1652 (4 desembre) a mossèn Agustí Pasqual 60 lliures per sonar la corneta tres anys, a raó de 20 lliures cada any, els anys 1649, 1650 i 1651 (A, 169r).

1654 (7 gener) als capitans de Sant Esteve 10 lliures per ajuda de costa de la música de Nadal (A, 186r).

1656 (15 abril) 6 lliures 8 sous als capitans de Sant Esteve, segons memorial (A, 221r).⁷⁶

1660 (4 febrer) 5 lliures als capitans de Sant Esteve pels músics de les festes de Nadal (A, 273r).⁷⁷

1661 (6 abril) 5 lliures als capitans de Sant Esteve per als músics de les festes de Nadal (A, 287r i v);⁷⁸ (16 abril) al reverend mossèn Agustí Pasqual 10 lliures pel salari de tocar la trompeta a l'església, més 2 lliures de salari com a sagristà (A, 293r).

1662 (25 març) a les persones elegides per fer les festes de Nostra Senyora de la Concepció, 18 lliures 2 sous 8 diners (A, 320r); (21 juny) als capitans de la confraria de les Santes Espines 25 lliures per ajuda de costa per al dia de la festa, com s'acostuma (A, 309v).

1664 (7 gener) 5 lliures als capitans del Santíssim Sagrament, pels músics de Nadal (A, 325r).⁷⁹

1665 (26 gener) als capitans del Santíssim⁸⁰ 5 lliures per ajuda dels músics de les festes de Nadal (A, 336v).

1667 (8 abril) 5 lliures als capitans de Sant Esteve pels músics de Nadal (A, 357r).⁸¹

1668 (26 març) 5 lliures als capitans de Sant Esteve per ajuda de costa dels músics de Nadal (A, 364r).⁸²

1669 (8 abril) a Ramon Cansinell [Calsinell] i Baptista Pellisser, verguers, 9 lliures 10 sous a cada un per la cota de verguer (A, 369r); (15 abril) 5 lliures a Francesc Armengol per ajuda de costa dels músics de Nadal (A, 371r);⁸³ (10 desembre) al síndic Lluís de Carreres 25 lliures per la festa de les Santes Espines del present any (A, 373r); (15 desembre) a Ramon Calcinell i Baptista Pellicer, verguers, 9 lliures 10 sous a cada un per la cota (A, 373v).

1670 (24 març) 5 lliures a Miquel Potau, capità de Sant Esteve, per ajuda de costa dels músics de Nadal (A, 376r).⁸⁴

1671 (30 abril) 5 lliures als capitans de la confraria de Sant Esteve, per ajuda de costa dels músics de les festes de Nadal (A, 385r).⁸⁵

1685 (16 abril) als capitans de la confraria de les Santes Espines 25 lliures per ajuda de les despeses de la festa de les Santes Espines (P, 46v).

1686 (14 novembre) 25 lliures als capitans de la confraria de les Santes Espines per ajuda de la festa (P, 58r).

1688 (13 maig) als capitans de les Santes Espines 25 lliures per la festa de les Santes Espines (P, 70v).

1690 (7 octubre) als capitans de les Santes Espines 25 lliures per ajuda de la festa (P, 77v).

1693 (22 gener) 25 lliures als capitans de la confraria de les Santes Espines per ajuda de la festa celebrada el 1692 (P, 90v).

1695 (2 abril) als capitans de les Santes Espines 25 lliures per la festa de l'any 1694 (P, 103v).

1699 (9 febrer) als capitans de la confraria de les Santes Espines 25 lliures per la festa de l'any 1698 (P, 123v).

1700 (16 maig) als capitans de la confraria de les Santes Espines 14 lliures per la cera de la festa de les Santes Espines, perquè les altres 11 lliures es donen a l'organista i mestre de capella per la cantoria de la festa, segons fou resolt en consell general celebrat el 13 d'abril (P, 156r).

1701 (27 setembre) al reverend Anton Peiró, prevere, 81 lliures 16 sous perquè pagà 16 lliures als 8 músics de Sarra, i la resta a 47 homes que feren cinc balls quan passà sa magestat, el 26 de setembre, havent-los fet venir, els dona 1 lliura 8 sous a cada un (P, 204r).

1702 (18 maig) als músics de Solsona per la festa de les Santes Espines, 11 lliures (P, 226v); (17 juliol) per divuit dotzenes i mitja de cascabels per a les camades, per al ball de la festa de les Santes Espines, 5 lliures 1 sou 9 diners, dues pells blaves per a les camades, 12 sous, i veta per a les camades, 5 sous 11 diners (P, 231v).

1703 (8 agost) al senyor Valentí Oller 7 lliures que pagà als músics que vingueren per la festa de les glorioses Santes Espines (P, 250r); (20 agost) lloguen músics de Guimerà per al pas del virrei (P, 251r).

1704 (14 maig) 7 lliures als músics de Cervera per la festa de les Santes Espines, i 3 lliures 10 sous a Pere Tayo per la despesa dels músics (P, 262v).

1705 (10 maig) a un llicenciat 12 sous per anar a Solsona a cercar els músics per a la festa de les Santes Espines (P, 282v); (13 maig) als músics de Solsona 14 lliures per la festa de les Santes Espines (P, 282v); (20 setembre) a Ramon Capdevila 6 sous per tocar el tambor al someient que ha anat a Lleida (P, 288v); (desembre) al reverend Josep Lloses, prevere, 40 lliures per mitja anyada del seu magisteri de l'orgue i capella –del 14 d'octubre de 1704 al 13 d'abril de 1705– (P, 290v); (desembre) al reverend Josep Lloses 67 lliures, que són 40 lliures per mitja anyada de salari –12 d'abril a 13 d'octubre–, 5 lliures 10 sous per la cantoria del dia que es traqueren les Santes Espines i es cantà el Te Deum,

més 2 lliures 10 sous per la cantoria del dia del quartó de la vila, 11 lliures per la cantoria de la festa de les Santes Espines, més 2 lliures 10 sous per la festa dels Sants Màrtirs, més 5 lliures 10 sous per la cantoria de la Puríssima Concepció de 1704 (P, 290v).

1706 (març) als músics de Guimerà per les festes del pas del príncep Enric d'Armestat, el 28 de febrer, 4 lliures 10 sous; i cantors de Lleida, 16 lliures 16 sous (P, 298v); (14 maig) 2 lliures 16 sous als músics de Guimerà, que s'han fet venir pel "levantament del siti de Baza", 1 lliura de despeses que fan i 3 sous a Toni Badia per anar a cercar-los a Guimerà (P, 304v).

Els verguers

Treballen al servei del consell de la paeria, amb unes assignacions més o menys constants al llarg de l'any. Els podem designar genèricament amb el nom de verguers, tot i que sovint trobem usats altres noms més específics, però també amb variació, cosa que ens fa pensar en el fet que de vegades la designació no es refereix tant al càrrec que tenen, com a l'activitat que estan fent en aquells moments en què apareixen citats.

Presenten així els noms de "saig", "ministre", "pregoner públic", "corredor", "missatger", etc. Al segle XIV, trobem algun nom: don Ermengou, saig de la vila (1361); Pere Çassala, trompador i missatger (1363); don Correguer, missatger (1363); potser Pere Sabater (1366).

Al segle XV tenim més noms: Joan Arces (o Arzes), pregoner públic i trompeta (1435-1439, 1444); Joan Llorenç, trompeta de la vila (1444); Bernat Bonanat, missatger i trompeta (1446, 1456-1458); Bartomeu Puigsabro, pregoner públic (1451-1453); Dalmau Claramunt, pregoner públic i trompeta (1457-1461); Joan Nogué, pregoner públic i trompeta (1460-1461); Pere Rovira, pregoner públic i trompeta (1462-1503).

També al segle XVI podem precisar els verguers més habituals: Antoni Majoret, pregoner públic (1507); Joan Llorenç, corredor públic (1514-1532); Miquel Mas, corredor públic (1534-1538); Pere d'Os, trompeta i pregoner públic (1541-1556, 1560-1571, 1578, 1586-1591); Jaume Torres, pregoner públic (1557-1558), Joan Gonzales (1588).

Amb el temps, ja no sembla que sigui tan important que sàpiguin tocar la trompeta, i són oficials al servei del Consell amb tasques més específicament distribuïdes. Tot i així, encara els anys 1615, 1618, 1626, 1631 i 1637 sa-

bem que fan adobar les trompetes dels verguers.

Almenys del segle XIV a mitjan segle XVII, doncs, saber tocar la trompeta era un requisit important per al càrrec de veguer. En força casos hem trobat la precisió que eren trompadors o trompetes i, tot i la varietat de designacions ("tuba" –trompeta llarga-, "trompeta", "anafil"), no hi ha un ús realment diferenciat de les denominacions, sinó més aviat d'equivalència.

En algun cas és precisat també que el verguer, a més de tocar la trompeta, sap tocar algun altre instrument. Així, Bernat Bonanat sap tocar també el flabiol i la tamor.

Només d'alguns tenim notícia d'una llarga dedicació a aquest ofici. Joan Arces devia servir el Consell des d'inicis del segle XV o fins i tot des d'abans, puix que la resolució del consell celebrat el vint-i-nou de maig de 1444 així ho deixa entendre. El Consell determina concedir-li un ajut anyal de cinquanta sous, ara que ja és vell i no pot continuar servint-lo, pel fet que els ha servit tan bé durant tants anys.

Just després, trobem Bernat Bonanat almenys durant un decenni. Pere Rovira quasi mig segle (a la segona meitat del segle XV). Joan Llorenç una vintena d'anys (a la primera meitat del XVI) i, finalment, Pere d'Os mig segle (la segona meitat del XVI).

Al segle XIV, comprovem el costum que el Consell els pagui roba per als vestits, però no hi ha cap referència al fet que els vestits vagin divisats, com passa a Cervera. Ni tan sols consignen el color de la roba, a la major part dels casos, en els textos dels albarans o rebuts. Igualment trobem en algun cas la despesa en els penons de les trompes, trompetes o anafils, però tampoc no hi ha cap precisió del color ni de si anaven divisats o no. El costum devia mantenir-se durant el segle XV, però no consta que fos anual. A l'annex documental hem recollit el text d'un albarà en què el Consell paga una cota vermella –en aquest cas sí que és precisat el color- a Pere d'Os, perquè l'estreni pel Corpus de l'any 1540 (doc. núm. 12). Al segle XVII, el costum ha esdevingut rigorosament anual, si bé l'un any compren cotes d'escarlà⁸⁶ per als dos verguers i l'any següent cotes d'estamena,⁸⁷ i així successivament, amb una despesa constant de nou lliures i mitja en els anys en què l'hem recollida.⁸⁸

Participaven amb les trompetes a les desfilades ciutadanes, com és ara l'inici de fira; també a les processons festives, com la de Corpus. I eren els cridadors dels pregons: al se-

gle XIV amb la funció de cridar el pregó i llegir-lo,⁸⁹ però després, des de mitjan segle XV i durant el XVI, només amb la funció de cridar pel pregó, acompanyats del notari o de l'escrivà del Consell, que era l'encarregat de llegir-lo en veu alta.⁹⁰

Sabem també que el Consell tenia tabals, atabals o tambors per a desfilades o celebracions, i fins i tot per a acompanyament de la host o, posteriorment, del sagramental o del sometent, però no sembla que s'hi especialitzés algú. Tot sovint trobem adobs fets als tabals o atambors, sobretot de canviar-hi la pell, però també, més de tant en tant, de canviar-hi els cordons. El 1558, des de Balaguer els demanen un dels dos atambors que tenen, per a la guerra (vegeu dades, supra). I el 1705, sabem que paguen a Ramon Capdevila per tocar el tambor al sometent.

Els joglars

El segon tipus de joglars/músics és el dels joglars a temps parcial, que es lloguen al Consell, a les confraries o a consells i confraries d'altres poblacions, en festes assenyalades, per fer música, alegrar les festes, acompanyar les processons festives (com la de Corpus) i les desfilades civils de celebració (com la d'obertura de fira) i, sovint, tocar per a ballar.⁹¹

No tenen una dedicació completa, sinó que més aviat el fer de joglars és per a ells el complement; per això sovint podem precisar l'ofici habitual que exercien. En els casos que aquí considerem, eren teixidors o paraires tots aquells joglars dels quals se'ns diu l'ofici.

Al segle XIV, sembla que la forma més usual de celebrar festes importants consistia a llogar tots els joglars que podien de l'entorn i constituir així colles circumstancials (vegeu els documents nùms 1, 2 i 3 de l'annex).

La forma més habitual i simple d'organització com a joglars era en parella, l'un tocant la cornamusa i l'altre el flabiol i la tamor.⁹² Així hi trobem els Santapau al segle XV, pare i fill o germans. I després Antoni Santapau amb Antoni Vidal. També feien parella els Segarra, pare i fill, de Montornès.

Ja al segle XVI, trobem Sàlvia (o Saluja) de Nalec amb Picoi,⁹³ de Sant Martí de Maldà (1553). I Miquel Armengol, teixidor de la vila, que fa parella amb Joan Rossell, de Cabestany (1571), i, després, amb Mateu Perera (1573-1574).

Després vénen ja les colles de quatre o més, en què, normalment, només és precisat un

d'ells, potser el cap de colla. Al segle XVI, són Pau Perelló, de l'Ametlla, i tres companys seus, joglars, que són llogats per sonar al Corpus de l'any 1571; Requesens i els seus companys, joglars de Sarra, que toquen per Nostra Senyora d'agost, l'any 1572; Joan Massip i companys, joglars de Lleida, llogats per sonar al Corpus de l'any 1576.

En aquests anys trobem una certa diferenciació entre joglars/menestrils i músics, segurament degut als instruments que toquen: als joglars/menestrils predominen els instruments de vent i de percussió, mentre als músics trobem més aviat els instruments de corda. Així, a la celebració de Corpus de l'any 1580, van a cercar els músics a Guissona i els joglars a Balaguer.

El 1582, Magí Barull i companys, joglars, sonaren a les festes de Corpus i de Nostra Senyora d'agost. Barull, Vilar i companys, sonen també a Nostra Senyora d'agost de 1584. A la segona meitat del segle XVI no és estranya la referència genèrica de pagament a "quatre joglars" que sonaren a les festes de Corpus, de Nostra Senyora d'agost, o a la nova festa de les Santes Espines.⁹⁴

Els músics

La designació de músics comença a aparèixer a mitjan segle XVI, amb una diferenciació respecte als joglars que ja hem precisat a l'anterior apartat. Durant la segona meitat del segle XVI, doncs, trobem l'ús de les dues denominacions amb significació diferenciada, de primer, que després es va fonent.⁹⁵ A partir del segle XVII, però, només trobem una única denominació, músics. El terme joglars no torna a aparèixer; sí que trobem encara, el 1646, el de ministrils.

A l'inici, els músics apareixen llogats per al Corpus; el 1555, són precisats els instruments que tocaven, dues violes, una flauta i un tamborino. També el 1570, amb violes i rebequets; o el 1580, músics de rebequet, de Guissona. El grup més habitual de músics és de quatre músics. De vegades precisen el cap de colla, i de vegades precisen d'on són; quasi mai no trobem, però, les dues precisions alhora i el més habitual és que no en trobem cap; només la referència a quatre músics o, simplement, a músics.

Precisats pel cap de colla, tenim: Jaume Veciana i companys, de Santa Coloma de Queralt (1588); Gombau i companys, músics (1611); Cristòfol Soler i companys (1606, 1616, 1617); Barull i la seva cobla (1619); Gabriel Vilaseca i companys, de Calaf (1625).

Precisats només per la població: músics de Guissona (1580); músics de Calaf (1608, 1613); músics de Torà (1613); músics de Solsona (1613, 1702, 1705); músics de Santa Coloma de Queralt (1619); vuit músics de Sarrià (1701); músics de Guimerà (1703, 1706). Res no és dit sobre els instruments que toquen. Ni tampoc, sobre l'ofici habitual que exerceixen.

Sí que es diu sovint que, a les festes, toquen tant als oficis divins com a les processons, als actes de carrer i a ballar. Per això de vegades trobem relacionat el pagament als músics amb el pagament a cantors que, a més de la cantoria de la pròpia església parroquial, per a la qual el Consell pagava un mestre de cant, són cercats en poblacions de l'entorn i, de vegades, més allunyades, com Lleida.⁹⁶

A inicis del segle XVIII, no és estrany que els músics facin l'acompanyament a alguns balls, especialment balls de cascavells. El 1701, sabem que acompanyen cinc balls que fan quan passa per la vila el nou rei Felip V; l'any següent, acompanyen un ball de cascavells a la festa de les Santes Espines.

Les festes

Del segle XIV no s'ha conservat cap llibre de comptabilitat. Només a través dels llibres de consells tenim informació, i la informació que hi trobem és la de les despeses una mica extraordinàries, que per aquesta raó han de ser aprovades explícitament pel Consell. Potser per aquest fet, l'únic que trobem és algunes despeses en els joglars al servei del Consell i, els anys 1341-1343, 1361 i 1363, les despeses en pagues als joglars, missatgers (verguers) i cavallers salvatges pels serveis fets a la fira.⁹⁷

A l'últim terç del segle XV, en canvi, ja tenim un llibre d'albarans que, juntament amb algun llibre de comptes de la segona meitat de segle, ens permet reconstruir un calendari de festes grans i celebratives més complet.

L'acabament d'any i inici del següent es produïen amb les festes de Nadal, en què el Consell acostumava a pagar onze sous d'ajut als fadrins (o als capitans de la confraria que els representava institucionalment, la confraria de Sant Esteve), que eren els veritables organitzadors i pagadors de les festes. En concret, l'ajut del Consell quasi sempre s'especifica que és per al pagament dels joglars que llogava la confraria per a la celebració d'aquestes festes (vegeu MIRÓ, 1991).

Venia després la fira de Santa Maria, al mes d'abril. Tenim la dada de l'any 1487, en què

consta que el Consell paga deu sous per cada un dels tres dijous de la fira, a la parella de joglars que hi sonen i fan servei.

L'any 1481, el rei es trobava a Barcelona en celebració de Corts. El Consell va trametre missatgers al rei, Ferran II, perquè els concedís celebrar retorn de fira de l'u a l'onze de maig, en lloc del retorn de fira que tenien concedit per Alfons IV –des de 1417– del deu al vint d'agost; amb lletra tramesa des de Barcelona el vint de setembre, Ferran II els concedia aquest retorn de fira.⁹⁸ Ja el 1483 tenim dada certa que els joglars sonen l'u de maig; els pagaments que els fan, aquest any i els successius, de vint sous més quatre sous de despesa, corresponen al servei d'una parella de joglars (flabiol-tamor i cornamusa) durant dos dies.⁹⁹

Venia després la festa de Pasqua com a corollari festiu i joïós d'un llarg període de dejunis i penitència (la Quaresma i la Setmana Santa). En aquest cas també era la confraria de Sant Esteve l'encarregada de llogar els joglars i rebia un ajut d'onze sous del Consell per aquesta despesa.¹⁰⁰ Exactament la mateixa quantitat que per a les festes de Nadal.

La celebració de Corpus amb la processó festiva comportava una colla de despeses del Consell que ja vam analitzar a part (MIRÓ, 1997). Respecte als joglars i músics, sabem que, a més d'implicar-hi els verguers amb les trompetes i els tabals, llogaven anyalment almenys una parella de joglars (flabiol-tamor, cornamusa) per a la processó i, com s'especifica l'any 1479, per a la realització d'algunes danses després de dinar.

Nostra Senyora d'agost era l'última festa religiosa important en què el Consell feia despeses en joglars, però, almenys al segle XV, les despeses no eren per a l'acompanyament d'oficis i processó, sinó perquè animessin les curses de corredors de cavall i corredors de peu que se celebraven en aquella festivitat. L'any 1480 trobem repartides les curses entre Nostra Senyora d'agost, en què se celebra la cursa de cavalls, i el diumenge següent, en què se celebra la cursa a peu, i els joglars són llogats per a les dues curses.

No hem pogut precisar, en canvi, despeses en joglars per a la fira de tardor. Ni cap altra despesa habitual en joglars per a altres celebracions fins a Nadal.

A banda d'aquestes festes habituals, cal afegir alguna festa extraordinària, com era el pas dels reis per la població o bé la celebració de casoris o naixences a la família reial, o bé d'alguna victòria.

Cal afegir també, el 1483, la celebració de la festa de l'Àngel Custodi amb processó com a Corpus, per iniciativa dels preveres; el Consell llogarà també una parella de joglars. No en consta la continuïtat.

Al segle XVI, les festes de Nadal continuen a càrrec de la confraria de Sant Esteve. Sembla que els dies de celebració eren Nadal, Sant Esteve, potser Ninou, i, de segur, Reis. Les de Pasqua, en canvi, eren només el dia de Pasqua, potser la vigília i, en algun cas, l'endemà si s'esqueia en diumenge o festiu (el 1552, en què sembla que se'n fa càrrec directament el Consell, paguen despeses als joglars per tres dies).

Per a unes i altres festes, la confraria de Sant Esteve —amb capitans casats i capitans solters— elegia cada any, juntament amb els nous capitans, el rei de Nadal, que actuava ben bé com a rei de festes, tant a les de Nadal com a les de Pasqua.

El Consell donava un mínim ajut per al pagament dels joglars que llogaven: onze sous per a les festes de Nadal i onze sous per a les festes de Pasqua. Aquest ajut, que ja trobàvem a finals del segle XV, es manté encara fins a mitjan segle XVI, en què l'assumpció del pagament dels joglars directament per part del Consell algun any sembla indicar els conflictes amb la confraria per mantenir la situació anterior.

El 1552, a les festes de Pasqua, trobem que els joglars reben una lliura i set sous del Consell, a més de divuit sous per la despesa. I just aquell cap d'any i dia dels "Tres Reis" de 1553, sabem que ni el rei ni els capitans de la confraria de Sant Esteve volgueren "fer son ofici" i, per tant, el Consell hagué de pagar novament el salari dels joglars i la despesa que feren; i el mateix passà per a les festes de Pasqua.

Aquestes situacions acabaren solucionant-se amb l'augment de l'ajut per part del Consell. Els anys 1571 i 1573, ja trobem un ajut de quatre lliures per Nadal (cinc, el 1576); ajut que es manté en les quatre lliures els anys 1579-1584 per acabar fixant-se en cinc lliures (anys 1586-1591).

Les festes de Corpus i de Nostra Senyora d'agost continuen a càrrec del Consell, que paga anyalment els joglars i la despesa,¹⁰¹ així com altres despeses necessàries (al Corpus per a la realització de la processó i a Nostra Senyora d'agost, a més de les despeses generades pels oficis divins i la processó, les dels premis als còssos —de cavalls i a peu—).

A mitjan segle XVI trobem la introducció d'una nova festa, la de les Santes Espines, que se celebrava al maig.¹⁰²

Almenys a partir de 1575, ja trobem la confraria de les Santes Espines encarregada de la celebració de la festa, i el Consell ofereix un ajut als capitans per pagar els joglars que sonen als oficis divins, processó i altrament. L'ajut acostuma a ser de dues lliures.

L'any 1575, el Consell paga dues lliures i vuit sous a dos joglars de Tàrraga perquè han sonat els tres dies de Carnestoltes, i la justificació és per treure ocasió de bruteses, jocs deshonestedos i altres coses similars que sembla que se succeïen en altres anys per aquelles dates. El 1577 sabem que paguen set lliures als joglars per sonar per Carnestoltes, i que habitualment aquella festa i despesa anava també a càrrec dels capitans i el rei de la confraria de Sant Esteve.¹⁰³

Tot i que en algunes festes encara hi ha la referència a una parella de joglars, almenys durant la segona meitat del segle XVI domina ja el grup de quatre joglars per a celebrar les festes.

Al segle XVII, entre els ajuts a les confraries i els pagaments al síndic, que s'havia encarregat de pagar els músics, ben poques vegades trobem qui eren aquests grups de quatre músics o més. Les festes no varien gaire; el Consell continua pagant els músics de Corpus i de Nostra Senyora d'agost (amb l'afegit que se celebra també l'endemà de l'Assumpció, Sant Roc). Però a mesura que avança el segle, desapareix la despesa de Nostra Senyora d'agost, probablement perquè ja s'ha produït el canvi de festa principal de la vila cap a la festa de les Santes Espines.

L'ajut a la confraria de Sant Esteve, per les festes de Nadal, és en general de cinc lliures. I s'introdueix també un altre ajut de sis lliures a la confraria del Santíssim Sagrament (i de Sant Esteve) per pagar els músics de la vuitada de Corpus, que abans anava a càrrec dels cirurgians, segons consta en algun dels albarans d'ajut.

Normalment, l'ajut als capitans de la confraria de les Santes Espines és de vint-i-cinc lliures per al conjunt de despeses que fan per la festa.¹⁰⁴ El 1677, els capitans de les Santes Espines demanen permís al Consell per poder fer ball el dia de la festa; el Consell els permet llogar músics i que puguin fer una dansa (C, 255r).¹⁰⁵

A inicis del XVIII, trobem sovint combinats els músics amb la realització d'alguns balls amb cascavells (1701, 1702). I el 1736 hi ha un intent de formar cobla de músics a Tàrraga i obtenir un contracte amb l'Ajuntament per tocar a les diverses celebracions durant l'any.¹⁰⁶ Aquesta tendència a l'assentament d'una co-

bla de quatre o més músics en una població determinada i amb uns salaris regulars per al conjunt de festivitats de l'any és també present a Cervera en el XVIII (MIRÓ, 1999), i a Bellpuig, a la segona meitat de segle.

Música i teatre

Quant a la connexió amb l'activitat teatral, trobem l'especificació que, l'any 1488, fan adobar tabals per a la festa de Corpus i els entremesos.

Al segle XVI trobem alguns casos de joglars

llogats per sonar durant alguna representació teatral. El 1576, Vilar i companys sonaren a la *Comèdia dels set pecats mortals*, representada a les festes de Pasqua; el 1579, al juny, paguen dues lliures i vuit sous als joglars que sonaren quan els estudiants representaren una comèdia, el passat mes de maig; el 1581, al juliol, el Consell paga un ajut per als joglars que intervingueren en la representació de la *Història del fill pròdig*; i, el 1589, el Consell paga quatre joglars de Santa Coloma de Queralt que sonaren a la *Comèdia del Sant Sagrament*, representada el diumenge després de la festa de Corpus, al monestir de Sant Josep.

ANNEXOS

I. Annex dels joglars i músics

Arces, Joan, (V) (1435-1439)
 Armengol, mestre Miquel, teixidor de lli, de Tàrraga, J (1567-1568, 1571, 1573-1575, 1583 i 1585-1587)
 Barulls (1619)
 Barulls, J (1576)
 Barulls, Magí, J (1582, 1584)
 Bergot, fill d'en, tabal (1483)
 Berulls, Jeroni, de Tàrraga, J (1575)
 Boleda, Francesc, (V) (1574)
 Boleda, Joan V (1642)
 Bonanat, Bernat, de Tàrraga, (V) tr/fl (1446, 1456, 1457, 1458)
 Carulla, pare, J (1546)
 Caselles, (V) J (1341, 1343)
 Claramunt, Dalmau, (V) tr (1457, 1458, 1459, 1460, 1461)
 Costafreda, Joan de, (V) (1479)
 Ferrer, Bartomeu, (V) J (1341)
 Ferrer, Joan, (V) (1464, 1465)
 Ferrer, Ramon, (V) (1343)
 Fiter (o Fitor), Egidi, (V) (1480)
 Flauter de Tarragona (1361)
 Fonoll, Antoni, (V) (1343)
 Gombau, Mu (1611)
 Gonzales, Joan, (1588)
 Joan, mestre, de Lleida, tr (1567)
 Joglar de Preixana, J (1342)
 Joglars de Balaguer, J (1580)
 Joglars de Cervera, J (1342)
 Joglars de Guimerà, J (1342)
 Joglars de Simon de Mur –dos-, J (1342)
 Joglars del marquès, J (1342)
 Llorenç, Joan, (V) tr (1444)
 Llorenç, Joan, (V) tr (1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1521, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532)
 Majoret, Antoni, (V) (1507)
 Mas, Miquel, (V) tr (1534, 1535, 1536, 1538)

Massip, Joan, J (1576)
 Músics de Calaf, Mu (1608)
 Músics de Guimerà, Mu (1703, 1706)
 Músics de Guissona –dos músics de rebequet-, Mu r (1580)
 Músics de Santa Coloma de Queralt –quatre-, Mu (1588, 1619)
 Músics de Sarra –vuit-, Mu (1701)
 Músics de Solsona, Mu (1702, 1705)
 Músics de Torà, Mu (1613)
 Nogués, Joan, (V) tr (1460, 1461, 1462)
 Os , Pere d', (V) tr (1541, 1542, 1543, 1545, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1560, 1562, 1563, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1577, 1579, 1586, 1587, 1589, 1590, 1591)
 Perelló, Pau, de l'Ametlla, J (1571)
 Perera, mestre Mateu, de Tàrraga, J (1573-1574)
 Picoi, de Sant Martí de Maldà, J (1553)
 Puigsabro, Bartomeu, V tr (1451, 1453)
 Quatre músics, de Santa Coloma de Queralt, M (1588-1589, 1619)
 Regordosa, pare de Llorenç, (J) (1546)
 Requessens, de Sarra, J (1572)
 Rovira, Pere, V tr (1462, 1466, 1467, 1468, 1470, 1471, 1472, 1475, 1476, 1477, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494, 1499, 1501, 1502, 1503)
 Rossell, Joan, de Cabestany, J (1571)
 Sàlvia (o Saluja), de Nalec, J (1553)
 Sàlvia (o Saluja), Joan, teixidor, J (1569-1570)
 Sàlvia (o Saluja), Macià (1569)
 Santapau, Antoni, de Tàrraga, J fl-ta (1479-1480), c (1481-1483, 1485-1487 i 1489)
 Santapau, de Tàrraga, tr (1461)
 Segarra, fill, de Montornès, (J) c (1486-1487)
 Segarra, pare, de Montornès, (J) fl-ta (1486-1487)
 Soler, Cristòfol, Mu (1603, 1606, 1616, 1617)

Torres, Jaume, (V) (1557, 1558)
 Torres, Jaume, de Barcelona, tr (1576)
 Trompadors de Cervera, t (1342)
 Trompadors de Tarragona, t (1361)
 Trompadors de Verdú, t (1341)
 Trompeters de Lleida, tr (1619)
 Veciana, Jaume, de Santa Coloma de Queralt, J/Mu (1587-1588)
 Vidal, Antoni, de Riudovelles, J fl-ta (1481-1483, 1485-1487 i 1489)
 Vilar, J (1576, 1584)
 Vilaseca, Gabriel, de Calaf, Mu (1625)

II. Annex documental

1.

1341, novembre, 20

El Consell determina pagar seixanta sous a repartir entre els cavallers salvatges, els trompadors de Verdú i els joglars que han fet honor a la fira; i pagar també altres joglars que hi facin honor.

AHCT, FM, *Llibre de consells*, 1341-1344, f. 4r (al marge:) juglars

Item volch lo Conseyll que fossen dats entre cavallers salvatges e los trompadors de Verdú e los juglars e (ratllat) enramar que vengron fer honor a la fira, Lx sous. E que fossen pagats altres juglars segons que serviren ne farien honor a la fira, a conexença dels paers.

2.

1342, novembre, 16

El Consell determina pagar setanta-cinc sous a dos trompadors i un joglar, de Cervera, i un graller; i a altres joglars i cavallers salvatges allò que determinin els paers.

AHCT, FM, *Llibre de consells*, 1341-1344, f. 29r (al marge:) trompadors, juglars

Item que sien donats a .ii. trompadors de Cervera e a .i. joglar que hinc ere, de Cervera, ab lo grayl[er], entre to[t]s .iii. Lxxv solidos.

Quant als altres juglars que hinc servesquen ne hinc agen servit, e a cavalés salvatges, que.ls sie dat a coneguda dels paers.

3.

1342, novembre, 19

El Consell determina les quantitats a pagar a joglars i a cavallers salvatges que havien fet honrament a la vila.

AHCT, FM, *Llibre de consells*, 1341-1344, f. 29v Dimarts, .xiii. kalendes decembre anno predicto se tench conseyll, en lo qual foren en P. Munrós, G. Çasala, Berenguer Oler e Bertran de Belloch, paers.

Ramon Val[e]rria G. de Guardiola P. Calbet R. de Beliana Bn. Novell Benet Gombau Esteve Cabeça A. Morató Paul Rocha Bn. Soler Nicholau de Muntpahó P. de Çasala conseyllers

En lo qual conseyll fo proposat per los dits paers que els avien a pagar ha molts e a diverssos

juglars, e axí que lo Conseyll los digués queynes quantitats volien que fossen donades e vinguesen molts e diverses juglars e cavalés salvages e altres ab aquels dels lochs que fegen honrament a la dita vila, volgueren los paers que.ls fossen donades les quantitats daval escrites, ço és a saber:

A.n Ramaç .xxx. solidos.

Al cavaler salvatge del vezcompte de Cardona .xxx. solidos.

Als juglars de Cervera .Lxxx. solidos.

Als juglars del marquès .x. solidos.

Als juglars d'en Simon de Mur, que són .ii., a cascú .x. solidos, que fan .xx. solidos.

Al cavaler salvatge d'en Ramon d'Anglesola, que ha nom Redon, .xxx. solidos.

Item als juglars de Guimerà

Item al joglar de Prixana

Item a .iii. macips que fos covidat de la vila lo noble en Simon de Mur, que venc (ratllat)

Item volch lo Conseyll que com .iii. macips de Vilafrancha aguessen loguadess taules per draps a tenir a Vilagrassa e se'n volguessen venir a la nostra fira, mas que volien que.ls fos pagat lo loguer que avien dat a les dites taules a Vilagrassa, zo és, xL solidos, que.ls fossen paguats dels diners de la vila.

4.

1343, novembre, 7

Determinen en consell que els paers paguin els joglars que sonin a la fira; determinen també enviar dos prohoms a les poblacions de l'entorn per fer saber les franqueses de la fira que començarà per Sant Martí, i, finalment, determinen pagar la roba per a vestits a verguers del Consell pel servei que fan a la vila per la fira i entre any.

AHCT, FM, *Llibre de consells*, 1341-1344, f. 56v (al marge:) donacions de juglars

Item que sie donat per los paers a juglars que fazen honor al loch segons que els conexeran que sie faedor.

(...)

Item que trameten .ii. prohòmens que vagen per la honor d'en R. d'Anglesola e a altres lochs veynals, que.ls fazen saber les franqueses de la fira que començarà lo dia de Sent Martí.

Item volch lo Conseyll que fossen donades .viii. alnes de drap a.n Antoni Fonoyl, e .vii. a.n R. Ffar, e .vii. a.n Caseles per lo servei que faeren de fira e entre l'an a la vila.

5.

1444, maig, 29

Joan Arzes, trompeta de la vila, ja és vell i no pot continuar servint; tot i així, determinen donar-li cinquanta sous anyals d'ajut, dels diners que procedeixen de l'almoïna per pagar donzelles a maridar i pobres vergonyants.

AHCT, FM, *Llibre de consells*, 1442-1446, f. 115v

Item més lo dit honorable Consell, vehent que Johanni, trompeta, se té mal per content del

salari que huy la vila li dóna e per aquesta rahó recusa servir la universitat en les crides hi en ço que mester lo ha, provehí que li sia donat tot lo salari que és acostumat de donar a Johan Arzes, trompeta, lo qual per sa velesa dies ha no pot servir la universitat. E per tant com seria cosa inhumana que lo dit Johan Arzes, que tant de temps e tan lealment ha servida la universitat, ara en sa velesa hagués haver mala veledat e perir de fam, que al dit Johan Arzes sia donat quiscun any de subvenció cinquanta sous de les pecúnies de la almoyna qui.s dóna a poncelles a maridar e dels pobres vergonyans.

6.

1446, juny, 25

Santapau, teixidor i trompeta, habitant a Sarra, proposa al consell targarí que la seva família es traslladarà a viure a Tàrrega si els fan alguna ajuda, com ara pagar el lloguer de l'habitatge, i que serviran al Consell si reben alguna soldada com a joglars; el Consell determina que ho decideixin els paers, feta excepció de la soldada com a joglars, que ha de ser decidida en consell general.

AHCT, FM, *Llibre de consells*, 1446-1450, f. 14r/v

E feta la dita judicació per los dits honorables senyors de pahés e consellés, encontinent en lo dit consell fonch proposat per los dits senyors de pahés com hair, que fonch festa beneyta de mossèn Sent Johan, dins la sglésia major de la present vila, fonch dit e parlat a ells per hu que dien en Sentapau, e que és texidor e trompador, e hun seu gendre, que és parayre, ara habitants en lo loch de Çarial, dients que per certes causes e rahons lur corage movents ells hi encara son pare del dit Sentapau, e hun seu fill hi d'altres haurien voluntat de exir-se del dit loch de Çareall e de venir-se'n star en la present vila, he de mudar lur domicili en aquella si per los senyors de pahés e per la universitat los era feta alguna ajuda e algun advantage; ço és, que.ls fossen logades cases a cost de la vila e hun obrador al dit parayre en loch corrible e públich per temps ... e si possible era, los fos donada alguna justa soldada per ésser juglars de la vila, ço és, al dit en Sentapau hi ha hun seu fill e germà, que saben sonar la trompa e lo flavioll e tamor. E que ells se farien vehins de la vila a temps de viiii o x anys, he que encara a mà lur se'n hic vindrien d'altres casats ha star, que axí matex se farien vehins de la vila. Et que moltes altres bones paraules los haurien dats, los quals mostrarien que de lur art ells darien gran profit a la vila // hi als singulars de aquella. Et que per ells los seria stat dit e respost que ells de açò totalment no se'n podien pre[v]enir ni.ls ne podien fer res, ni metre en segur, mas que ells ho posarien en consell general o particular, e que après, de ço que lo Consell determenaria los farien resposta. Per què con-

clogueren que ells açò posaven en lo Consell, e que lo Consell ne acordàs e deliberàs per lo millor a ffi que ells del acort del Consell los poguessen retre resposta axí com offert los era stat per ells.

Acordà e deliberà lo dit honorable Consell particular, absents emperò ja de aquel los honorats en Berthomeu Nicholau, P. Ginovès e Simon Bertran, que aquests affés tant com tocava de pendre e rebre a vehins, los desús nominats e tots altres que venir hic volguessen per corage de fer-se vehins e de logar les cases e obradós a cost de la vila per aquel temps que ben vist los fos ésser fahedor, que açò remeten a disposició e ordinació dels senyors de pahés, car lo honorable Consell havia per fet ferm e agradable tot ço e quant per los dits senyors de pahés fos fet, axí com si per tot lo Consell concordablement fos fet, acordat e deliberat. Mas tant quant toquava lo fet que los dits hòmens demanaven de ésser juglars de la vila, que açò lo dit honorable Consell remena he de fet remete a major ordinació e disposició del honorable Consell general.

7.

1447, desembre, 30

Un altre veí de Sarra, que també és teixidor i trompa amb Santapau, s'ofereix a instal·lar-se a Tàrrega si rep ajut del Consell; decideixen que ho tractin els paers.

AHCT, FM, *Llibre de consells*, 1446-1450, f. 66v

Sobre lo fet de hun vehí que hic vol venir de Carral, lo qual és texidor e axí matex és trompador; lo qual trompa ensemps ab en Francesch Sentapau, qui és conduhit per la vila a trompador, ell e son fill per flauter en loch de son pare del dit en Francesch Sentapau, lo qual vehí ha hun germà sastre, e lo qual ha a cor e voler de venir-se'n ací si per la vila és conduït a trompador he li és fet algun adjutori de loguer de casa.

Lo honorable Consell remete aquests affés als senyors de pahés e als pròmens desús prop scrits o a la major part de aquels, los quals o facen e tracten a tot profit e utilitat de la universitat, car lo honorable Consell ha per fet ferm e agradable tot ço e quant per ells serà fet, axí com si per tot lo Consell era stat fet, tractat e fermat.

8.

1479, maig, 11

Pere Rovira proposa de tornar a la vila; el Consell, que en valora positivament l'experiència, determina tornar-lo a aconduir pel salari que podran concordar. Així mateix, decideixen cercar un altre missatger que estigui al servei dels mostassafs.

AHCT, FM, *Llibre de consells*, 1476-1481, f. 91v

En lo qual Consell fonch proposat per los dits honorables pahers com s'és sabut que com

en Pere Rovira haurie voluntat de tornar ací. Axí si serà tornat conduhir.

Acordà lo dit honorable Consell que per quant lo dit en Pere Rovira és molt pràtic en servir la paheria e altres coses, que sie tornat [a] conduhir si venir voldrà. E que li sie donat aquella soldada que ab ell los senyors de pahers ab los pròmens dejús nomenats concordar poran. E són los prohòmens següents, e que cerquen altre misatgé per servir los mustaçaffs ab aquell salari que concordat ab aquell porà Thomàs Prunera
Macià Farrer
Francesc Ponces
Bernat Scuder.

9.
1480, abril, 1

Albarà de pagament de vint sous a Antoni Santapau per haver sonat la tamor i el flabioli amb un altre que tocava la cornamusa el dia de la Verge Maria d'agost, festa major de la vila, a la cursa de cavalls, i el diumenge següent, a la cursa a peu.

AHCT, FM, *Llibre d'albarans*, 1479-1490, f. 22r Santapau.

Los pahers l'any present e dejús scrit de la vila de Tàrregua al honrat en Pere Coll, lo qual sots stat dotzener l'any propb passat, volem, sènyer, e ns plau que del blat del dotzè donets e paguets a.n Anthoni Santapau, de dita vila, vint sous, los quals a ells són deguts per quant tocà la tamor ab lo floviol, ab hun altre que tocà la cornamusa, lo jorn de la Verge Maria de agost, festa major de aquesta vila, als corredors de caval, e lo digmenge après, als corredors de peu. E retenit-vos lo present en loch de haver paguats dits vint sous, lo qual volem a vós ésser fet per en Ffranci Mir, notari e.scrivà de la casa de la paheria, e sotsignat de nostres mans lo primer dia de abril, any MCCCCLxxx.

10.
1482, juny, 20

Albarà de pagament de vuit sous i una mitgera de forment a Antoni Santapau i Antoni Vidal de Riudovelles, perquè sonaren a la festa de Sant Jordi i al nou retorn (de fira o mercat); i pel pa i vi que Antoni Santapau donà als joglars i trompadors.

AHCT, FM, *Llibre d'albarans*, 1479-1490, f. 234r Los pahers l'any present e dejús scrit de la vila de Tàrregua al honrat lo sènyer en Melsior de Soldevila (afegit:) e sènyer en P. Cornellana, preguam-vos que de les pecúnies que procehexen de aquell blat del dotzè del any passat, lo qual de nostra voluntat veneu per pagar certs deutes que deu la universitat, doneu e pagueu a.n Anthoni Santapau e Anthoni Vidal, de Riudovelles, huyt sous de una part, los quals vos són deguts per lo sonar que haveu (ratllat), e una migera de forment de aquell que teniu del dotzè de altra part, los

quals a ells són deguts per rahó com sonaren la cornamusa e temor a la festa de Sent Gordi e a lo novell retorn, e axí mateix a la festa del Cors Preciós de Jesuchrist. E per lo pa e vi que lo dit n'Anthoni Santapau donà als jutglars e trompadors al dit retorn e altres festes (ratllat). E retenit-vos lo present en loch de haver paguats dits huyt sous e una migera de forment, lo qual volem a vós ésser fet per en Ffranci Mir, notari e.scrivà de la casa de la paheria, e sotsignat de nostres mans a xx de juny, any MCCCCLxxxii.

11.
1505, agost, 28

Ramon Folch, assabentat de la necessitat en què es troben d'un trompeta i missatger, els diu que n'hauria trobat un, que li diguin la soldada que rebria; determinen que els paers ho tractin.

AHCT, FM, *Llibre de consells*, 1501-1510, f. 147v

(Al marge:) Sobre hun trompeta.

E més fonch proposat al honorable Consell com en Ramon Folch havie tramès a dir que actenent que aquesta universitat està huy molt perjudicada de hun trompeta e misatgé de pahers, que ell ne aurie trobat hu que anant e ... se'n vinrien ací. Emperò que vol saber quina soldada li donaran.

Acordà e deliberà lo dit honorable Consell que sia remesa tota aquesta negociació de dit misatgé als dits honorables senyors de pahers, donant la soldada acostumada.

12.
1541, agost, 12

Albarà de pagament de tres sous a Joan Roma, sastre, per tallar i cosir una cota vermella per a Pere d'Os, corredor i missatger del Consell.

AHCT, FM, *Llibre d'albarans*, 1540-1556, f. 9v.

Albarà al mateix sotaclavari [Pere Rialp].

Los paers etc., ne doneu e pagueu a mestre Joan Roma, sastre de la present vila, tres sous a ell per la universitat deguts per les mans de tallar e cosir una cota vermella a.n Pere de Os, corredor e missatgé nostre; la qual fou feta per lo dia del Corpus del any mil sinch-cents quoranta. E reteniu etc., lo qual etc., a .xii. dies del mes de agost del any mil sinch-cents quoranta-hu.

13.
1553, juny, 16

Albarà de pagament de catorze sous a Pere d'Os per la despesa feta als joglars que sonaren a les festes de les Santes Espines i Corpus, i d'un sou a Salvador Mir, notari, pel llit que féu a casa seva, als joglars, en aquestes festes.

AHCT, FM, *Llibre d'albarans*, 1540-1556, f. 165v Albarà a dit Joan Jordà, sotaclavari.

(...)

Primo a mestre Pere d'Os quatorze sous per la despesa per ell feta als jutglars qui sonaren en la present vila los dies de la festa de les Santes Spines y del Corpus passades l'any present. Diem ll. xiiii s.

Més a.n Salvador Mir, notari de dita vila, un sou per lo lit té fet fer en sa casa los vespres de dites festes a dits jutglàs; diem ll. i s.

14.

1567, juliol, 2

Albarà de pagament de vint-i-set sous a mestre Miquel Armengol, teixidor i joglar, perquè sonaren amb el seu company el dia de Corpus.

AHCT, FM, *Llibre d'albarans, 1567-1576*, f. 8r
Albarà per a mossèn Francesch Farrer, sotaclavari.

(marge:) mestre Armengol, juglar i ll. vii s.

Los pahers etc. ne doneu he pagueu a mestre Miquell Armengoll, teixidor y juglar, vint-i-set sous per lo que lo dia de Corpus ell y son com-

panyó sonaren acompanyant la sancta professó y altrament. E reteniu etc., lo qual etc., a .ii. de julioll MDLxvii.

15.

1687, octubre, 12

Albarà de pagament de set lliures a Francesc Lleonart, un dels verguers del Consell, en concepte de mitja anyada de sou.

AHCT, FM, *Llibre de pòlisses, 1677-1720*, f. 63r.

Al mateix.

Los pahers etc., volem que done y pague a Francesch Lleonart, altre dels verguers, set lliures; y dirà són per tantes se li'n deuen donar y pagar per mitja anyada de son salari de verguer que comensà a córrer al primer del mes

BIBLIOGRAFIA

Ramon BERGA ROSSELL/Francesc MAYMÓ, *Les Santes Espines de Tàrraga*, Tàrraga [Poblet], 1965.
Simó BUSQUETS I PERET/ Francesc SANS I BONET, *Les cornamuses i el sac de gemecs*. Sabadell, 1995.

Ramon MIRÓ I BALDRICH, "La Passió a l'Urgell, segles XV i XVI", a *URTX*, núm. 2 (Tàrraga, 1990), pàgs. 79-90.

..., "La confraria de Sant Esteve a Tàrraga", a *URTX*, núm. 3 (Tàrraga, 1991), pàgs. 141-163.

..., "Fasts reials a Tàrraga a finals de l'Edat Mitjana", a *URTX*, núm. 5 (Tàrraga, 1993), pàgs. 131-148.

..., "La celebració de Corpus a Tàrraga entre els segles XV i inicis del XVII", a *URTX*, núm. 9 (Tàrraga, 1997), pàgs. 163-201.

..., "Personatges espectaculars a l'Edat Mitjana", a C. OLIVA/B. SANSANO (eds.), *Teatralidad medieval*

y su supervivencia. *Actas III Festival d'Elx de Teatre i Música Medieval*, Elx, Ajuntament d'Elx, 1998, pàgs. 59-69.

..., "Joglars i músics a Cervera del segle XIV a mitjan XVIII", a *Miscel·lània Cerverina*, núm. 13 (Cervera, 1999), pàgs. 29-95.

Luis RUBIO GARCÍA, *Estudios sobre la Edad Media española*, Universidad de Murcia, Murcia, 1973.

Lluís SARRET I PONS, prevere, *Privilegis de Tàrraga*, Tàrraga, Im. F. Camps Calmet, 1930 (i ed. facsimilar, Tàrraga, 1982).

Josep Maria SEGARRA I MALLA, *Història de Tàrraga amb els seus costums i tradicions*, vol. I, Tàrraga, Museu Comarcal (Tallers Hostenc, Barcelona), 1984.

..., *Història de Tàrraga amb els seus costums i tradicions*, vol. II, Tàrraga, Museu Comarcal (A. G. Camps), 1987.

NOTES

¹ Amb aquests reservem també l'estudi dels músics de baixó o fagot i de corneta, que apareixen al segle XVII i sembla que no surten tampoc de l'església en llur funció.

² Als quals cal afegir encara, al segle XVII, la gran quantitat de casos en què el pagament als músics queda totalment dissimulat dins l'expressió de despesa feta "segons memorial", puix que aquests memorials no són recollits als llibres d'albarans o de pòlisses.

³ Són: t (trompa), tr (trompeta), fl (flabioli), ta (tamor), c (cornamusa).

⁴ Vegeu SEGARRA, 1984, pàg. 215.

⁵ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 177.

⁶ Text transcrit a MIRÓ, 1993, pàg. 142.

⁷ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàgs. 177-178.

⁸ Text transcrit a MIRÓ, 1990, pàgs. 87-88.

⁹ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 179.

¹⁰ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 153.

¹¹ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 153

¹² En el text d'aquest albarà apareix ratllat, després de trompes, "cornamusa, tamor, flavioli e tabal". El

parell de joglars que sonaren l'un la cornamusa i l'altre el flabioli i la tamor apareixen consignats ja a l'albarà fet l'endemà, dia tres de maig.

¹³ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 179.

¹⁴ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 153.

¹⁵ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 154.

¹⁶ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 180.

¹⁷ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 154.

¹⁸ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàgs. 180-181.

¹⁹ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 154.

²⁰ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 181.

²¹ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàgs. 154-155.

²² Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 181.

²³ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 155.

²⁴ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 155.

²⁵ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 155.

²⁶ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàgs. 155-156.

²⁷ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 156.

²⁸ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 183.

²⁹ N'hi ha referència a BERGA/MAYMO, 1965, pàg. 121.

³⁰ Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàgs. 121-122.

³¹ Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 122.

³² Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 123.
³³ Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 124.
³⁴ Text transcrit a MIRÓ, 1998, pàg. 103.
³⁵ Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 124.
³⁶ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 156.
³⁷ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 184.
³⁸ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 157.
³⁹ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 184.
⁴⁰ Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 125.
⁴¹ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 185.
⁴² Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 157.
⁴³ Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 125.
⁴⁴ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 185.
⁴⁵ Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 125.
⁴⁶ Textos transcrits a MIRÓ, 1997, pàgs. 185 i 186.
⁴⁷ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 157.
⁴⁸ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 187.
⁴⁹ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 157.
⁵⁰ Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 126.
⁵¹ Textos transcrits a MIRÓ, 1997, pàg. 188.
⁵² Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàgs. 157-158.
⁵³ Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 126.
⁵⁴ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 189.
⁵⁵ Ref. BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 127.
⁵⁶ Ibidem.
⁵⁷ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 158.
⁵⁸ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 193.
⁵⁹ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 193.
⁶⁰ Ibidem.
⁶¹ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 194.
⁶² Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 195.
⁶³ Textos transcrits a MIRÓ, 1997, pàg. 196.
⁶⁴ Textos transcrits a MIRÓ, 1997, pàgs. 197-198.
⁶⁵ Textos transcrits a MIRÓ, 1997, pàg. 199.
⁶⁶ Aquest any, com altres, hi ha també la despesa en el lloguer de les mules per als verguers, quan anaren al có, acompanyant els paers, el dia de Nostra Senyora d'agost (A, 326r); és força probable que aquest acompanyament fos obrint la comitiva i sonant les trompetes.
⁶⁷ Text transcrit a MIRÓ, 1997, pàg. 199.
⁶⁸ Veure el complement en cantors i organista al treball sobre l'orgue i el mestre de cant.
⁶⁹ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 158.
⁷⁰ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 158.
⁷¹ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 158.
⁷² Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 158.
⁷³ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàgs. 158-159.
⁷⁴ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 159.
⁷⁵ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 159.
⁷⁶ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 159.
⁷⁷ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 159.
⁷⁸ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàgs. 159-160.
⁷⁹ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 160.
⁸⁰ Abans, ratllat: a Armengol.
⁸¹ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 160.
⁸² Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 160.
⁸³ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 160.
⁸⁴ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàg. 160.
⁸⁵ Text transcrit a MIRÓ, 1991, pàgs. 160-161.
⁸⁶ Tela semblant a l'escarlata, però de color més baix i menys fina (DCVB).
⁸⁷ Teixit assarjat de llana o estam, de diferents colors (DCVB).
⁸⁸ Vegeu les dades dels anys 1617-1619, en què hem recollit les despeses per aquest motiu. I amb menys precisió, les dels anys 1648 i 1669.
⁸⁹ Així, el dimarts, 5 idus d'octubre (11 d'octubre) de 1343, consta que "A[ntoni] Fonoyl, cridador, féu les dites crides lo dia e l'an damunt dit" AHCT, FM, *Llibre de consells, 1341-1344*, f. 60r.
⁹⁰ A la crida del mestre de les escoles, feta el 1451, diu que la crida fou feta per Bartomeu Puigsabré amb la seva "tuba"; però la mateixa crida, el 1458, ja consta amb la intervenció del notari: "Fuit publicata presens

preconitzacio per locha solita dicte ville per Dalmacium Claramunt, preconem publicum, interveniente me, Gabriele Piquó, notario, die jovis, .xxviii. septembris anno MCCCCLviii." AHCT, FM, *Llibre d'ordinacions i crides, 1433-1580*, f. 24r.

⁹¹ El mateix trobem a Lleida (RUBIO, 1973) i a Cervera (MIRÓ, 1999).

⁹² És la mitja cobla, que trobem encara en alguns indrets del Principat o de les illes al segle XIX (BUSQUETS/SANS, 1995).

⁹³ El de Picoi és l'únic cas en què sembla haver-hi una deformació del nom o adopció de renom, com a joglar.

⁹⁴ Només cal repassar l'apartat de dades que hem recollit per comprovar-ho sobradament.

⁹⁵ El 1589, als quatre individus que sonaren a la Comèdia del Sant Sagriment, tant els anomenen joglars com músics; en aquest cas, doncs, els dos noms ja són equivalents.

⁹⁶ Tot i que l'estudi de l'organista i el mestre de cant és un tema que tractem a part, la vinculació entre aquests i els músics llogats als segles XVII i XVIII és força evident, especialment en els oficis celebrats a l'interior de l'església. Per això, incidentalment, hem recollit a les dades del present treball alguna referència al lloguer de cantors forasters, on veiem intervenir el mestre de cant de la parroquial.

⁹⁷ Per a la caracterització dels cavallers salvatges i llurs activitats, vegeu MIRÓ, 1998. En les dades que trobem aquí no hi ha cap mena de precisió sobre llur comesa (vegeu els textos reproduïts a l'annex documental), fora del fet que serveixen per a l'entreteniment o l'atracció de la gent a la fira. Sí que queda clar que els cavallers salvatges que hi són referenciats es troben al servei de la noblesa de l'entorn: el cavaller salvatge del vescomte de Cardona i el cavaller salvatge Redon, al servei de Ramon d'Anglesola (any 1342).

⁹⁸ Vegeu SARRET, 1930, pàg. 422. Vegeu també SEGARRA, 1984, pàg. 393.

⁹⁹ La constatació del pagament de deu sous a la parella per una actuació de la festivitat d'un dia (com és ara per Corpus o per Santa Maria d'agost) ens ho vindria a confirmar.

¹⁰⁰ Com a confraria de Sant Esteve o com a confraria del Sant Sagriment, la trobem amb el càrrec d'organitzar aquestes festes, en aquells anys (MIRÓ, 1991). Potser el fet que en aquella data s'acostumava a realitzar la renovació anyal dels membres del Consell i dels paers comportava que deixessin la cura de la celebració festiva a una confraria, la mateixa que celebrava les altres Pasqües, les de Nadal.

¹⁰¹ En un principi trobem un cert interès dels notables per ocupar-se ells de les despeses dels joglars (al Corpus de l'any 1549, don Francesc de Perellós; l'any 1553, Salvador Mir, notari; el 1554, Joan Mir, apotecari); el 1569, en canvi, és mestre Pere d'Os, el pregoner públic, qui se n'ha ocupat. En endavant, ja no trobem aquest interès.

¹⁰² Vegeu les dades dels anys 1552-1554.

¹⁰³ Aquesta és la raó que, en anys anteriors, no trobéssim cap referència a la celebració de Carnestoltes, tot i que era molt probable que es realitzés aquesta celebració. Només l'accés a la comptabilitat de la confraria ens donaria un coneixement real de com anava la festa. Però no tenim notícia que se n'hagi conservat cap llibre.

¹⁰⁴ Tot i així, vegeu la dada de l'any 1700, en què els rebaixen l'ajut a catorze lliures, només per la cera, i donen les onze restants directament a l'organista i mestre de capella per la cantoria de la festa.

¹⁰⁵ Ref. a BERGA/MAYMÓ, 1965, pàg. 150.

¹⁰⁶ Dada i capitulacions a SEGARRA, 1987, pàgs. 286-287.